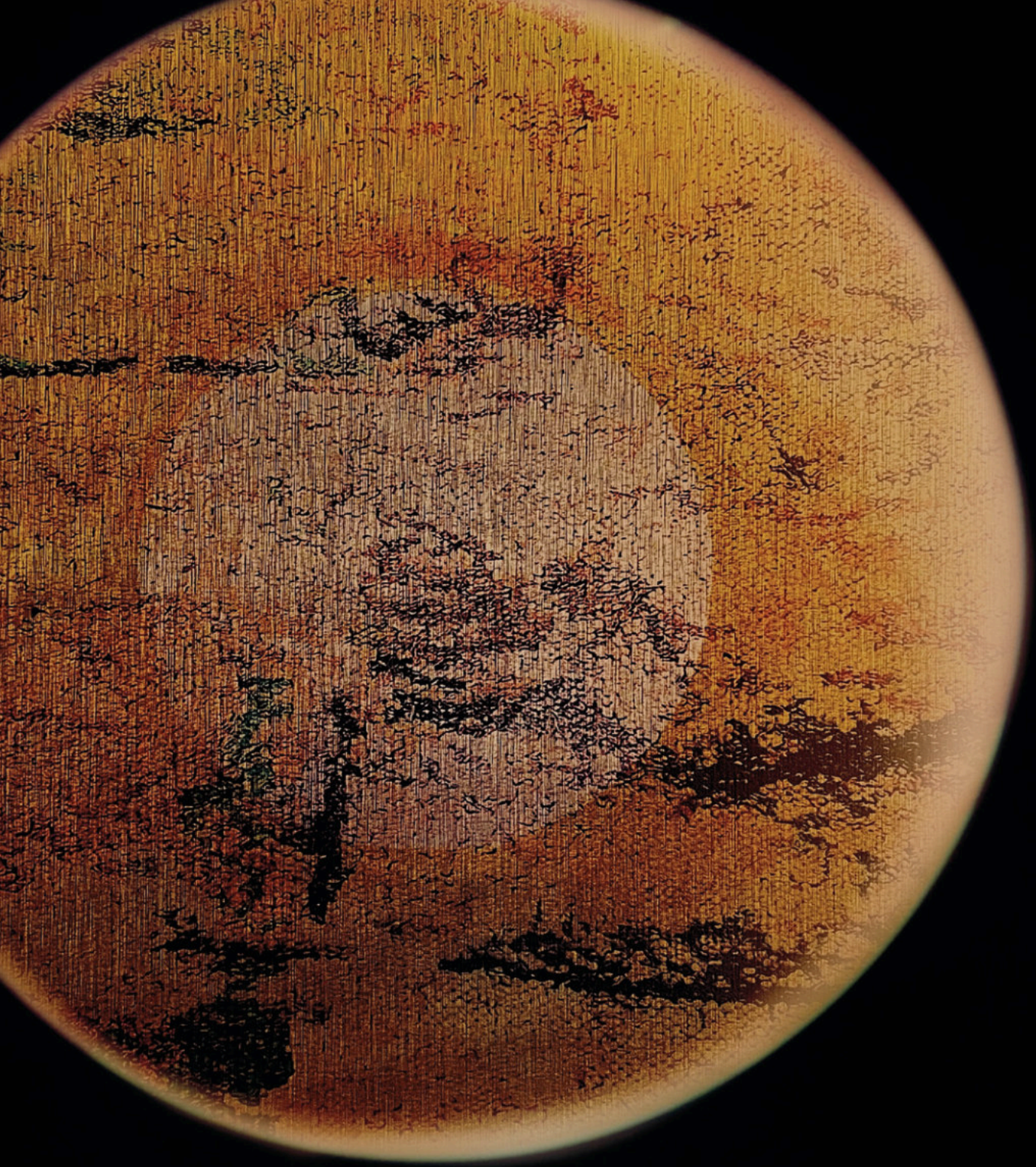

OBSZARY EKSPLORACJI

ANDRZEJ BANACHOWICZ

POZNAŃ 2024

OBSZARY EKSPLOKACJI

ANDRZEJ BANACHOWICZ

redakcja naukowa / prof. dr hab. Rafał Boettner-Łubowski

redakcja techniczna / dr hab. Igor Mikoda

wystawa pt. / „ANDRZEJ BANACHOWICZ / OBSZARY EKSPLOKACJI”

kurator wystawy / Rafał Boettner-Łubowski

aranżacja wystawy / Aleksander Radziszewski

czas trwania wystawy / 17.10.2024-10.11.2024

recenzja publikacji / prof. dr hab. Maciej Aleksandrowicz

tłumaczenie / Józef Jaskulski, Igor Mikoda

autorzy tekstów / Rafał Boettner-Łubowski, Igor Mikoda, Aleksander Radziszewski

korekta / Karolina Prymas-Jóźwiak, Rafał Boettner-Łubowski

wydawca / Uniwersytet Artystyczny im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu

fotografie / Zachar Szerstobitow, Igor Mikoda, archiwum własne Artysty

projekt graficzny, okładka i skład / Igor Mikoda

okładka / na podstawie fotografii pracy pt. „Memoria Principiorum / Pamięć początku”,
druk na aluminium (dibond), 100x100 cm, 2023 (fot. Archiwum Artysty)

ISBN 978-83-66015-99-9 / EDYCJA CYFROWA

POZNAŃ 2024

Uniwersytet Artystyczny
im. Magdaleny Abakanowicz
w Poznaniu

UAP | RZEŹBA

Spis treści

NOTA BIOGRAFICZNA	/ 5
ZAMIĄST WSTĘPU	/ 7
PROF. DR HAB. RAFAŁ BOETTNER-ŁUBOWSKI	
RELACJE WOBEC POTENCJAŁU TKANINY ARTYSTYCZNEJ W TWÓRCZOŚCI PROF. ANDRZEJA BANACHOWICZA	/ 9
RAFAŁ BOETTNER-ŁUBOWSKI	
OTWARTOŚĆ I RÓŻNORODNOŚĆ	/ 17
O doświadczeniach dydaktycznych z prof. Andrzejem Banachowiczem rozmawia Aleksander Radziszewski.	
DZIAŁANIA PRZESTRZENNE / SPATIAL ACTIVITIES	/ 29
Wydział rzeźby - konteksty i zróżnicowanie mediów.	
DR HAB. IGOR MIKODA	
PRACE	/ 32
SPIS LITERATURY	/ 58
SPIS ILUSTRACJI	/ 59
RECENZJA	/ 57
PROF. DR HAB. MACIEJ ALEKSANDROWICZ	

Table of content

BIOGRAPHICAL NOTE	/ 5
IN LIEU AN INTRODUCTION	/ 7
PROF. DR HAB. RAFAŁ BOETTNER-LUBOWSKI	
RELATIONS TO THE POTENTIAL OF ARTISTIC FABRIC IN THE WORK OF PROF. ANDRZEJ BANACHOWICZ	/ 9
RAFAŁ BOETTNER-LUBOWSKI	
OPENNESS AND DIVERSITY	/ 17
About the teaching experience with Prof. Andrzej Banachowicz is interviewed by Aleksander Radziszewski.	
SPATIAL ACTIVITIES	/ 29
Faculty of sculpture - contents and diversity of media.	
DR HAB. IGOR MIKODA	
WORKS	/ 32
LIST OF LITERATURE	/ 58
LIST OF ILLUSTRATIONS	/ 59
REVIEW	/ 57
PROF. DR HAB. MACIEJ ALEKSANDROWICZ	

NOTA BIOGRAFICZNA

ANDRZEJ BANACHOWICZ

(ur. w 1952 roku w Nowej Soli) – polski artysta, profesor doktor habilitowany, zatrudniony na Wydziale Rzeźby Uniwersytetu Artystycznego im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu. Jeden z najwybitniejszych współczesnych twórców tkaniny unikatowej w Polsce. Studia artystyczne odbył w latach 1973-1978 w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych w Poznaniu. Zrealizował dwa dyplomy z wyróżnieniem: w Pracowni Projektowania Rzeźby w Architekturdzie i Urbanistyce prof. Jana Berdyszaka oraz w Pracowni Projektowania Wystaw prof. Witolda Gyurkovicha. Od 1980 roku – pracował na stanowisku asystenta w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych w Poznaniu. Przez nieco ponad dekadę asystował wybitnej artystce i nauczycielce akademickiej – prof. Urszuli Plewce-Schmidt, początkowo, przez rok – w Pracowni Reżyserii Barwy w Katedrze Kształcenia Ogólnoplastycznego Wydziału Architektury Wnętrz i Wzornictwa Przemysłowego PWSSP w Poznaniu, a potem w II Pracowni Gobelinu w Katedrze Malarstwa Wydziału Malarstwa, Grafiki i Rzeźby ww. Uczelni. W 1988 roku uzyskał kwalifikacje I stopnia i stanowisko adiunkta, a w 1991 roku kwalifikacje II stopnia w zakresie tkaniny artystycznej. Od 1 października 1993 roku – profesor nadzwyczajny PWSSP w Poznaniu. Tytuł profesora sztuk plastycznych został nadany Artystcie przez Prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego w roku 1997. Od 1992 roku kieruje II Pracownią Tkaniny Artystycznej na Wydziale Malarstwa Grafiki i Rzeźby macierzystej Uczelni, później działającą na Wydziale Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu. Wspomniana Pracownia została przeniesiona na ówczesny Wydział Rzeźby i Działań Przestrzennych ww. Uczelni w roku 2009, na którym zmieniano dwukrotnie jej nazwę (w roku akademickim 2011/2012 na: Pracownię Rzeźby X oraz w roku 2019 na: V Pracownię Rzeźby i Działań Przestrzennych – Obiekt Tkacki). Profesor Andrzej Banachowicz kierował ww. Pracownią do końca roku akademickiego 2022/2023 włącznie, obecnie natomiast prowadzi na macierzystej Uczelni działalność artystyczno-badawczą oraz dodatkowo zajęcia z rysunku anatomicznego dla osób studiujących grafikę artystyczną na I roku niestacjonarnych studiów pierwszego stopnia. W latach 1996-1999 oraz 1999-2002 – prof. Andrzej Banachowicz był prorektorem ds. artystyczno-badawczych Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu. Z kolei w latach 2002-2011 – prof. Banachowicz był członkiem Polskiej Komisji Akredytacyjnej przy Ministrze Nauki i Szkolnictwa Wyższego, natomiast od 2013 roku do 2019 roku – członkiem Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów oraz przewodniczącym VII Sekcji Sztuki ww. Komisji. Po zakończeniu działalności przez CK ds. Stopni i Tytułów, w latach 2019-2023, Artysta działał w Radzie Doskonałości Naukowej jako przewodniczący funkcjonującego w jej ramach Zespołu Sztuki. Także od 2019 roku prof. Banachowicz był przez krótki czas członkiem Rady Uczelni Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu. W 2003 roku piastował stanowisko profesora wizytującego w Slippery Rock University (warsztaty z dziedziny rzeźby i tkaniny artystycznej). W 2008 roku był uczestnikiem oraz jedynym przedstawicielem Polski na Sympozjum TAPESTRY 2008: The Fine Art of Weaving, zorganizowanym przez The Australian National University, School of Art, Canberra. Prof. dr hab. Andrzej Banachowicz prowadzi działalność badawczą dotyczącą zagadnień sztuki, jej współczesnych przekształceń oraz przemian zachodzących w obrębie najnowszej rzeźby i tkaniny artystycznej. Tworzy w dziedzinie szeroko pojętej tkaniny artystycznej, instalacji i obiektu przestrzennego. Od 2015 roku realizuje również cyfrowe obrazy fotograficzne drukowane na metalu, zawierające wybrane autocytaty z wcześniej stworzonych przez siebie tkanin i instalacji. Artysta posiada na swoim koncie wiele wystaw indywidualnych oraz udział w wystawach zbiorowych w kraju i zagranicą. Prace prof. Andrzeja Banachowicza znajdują się w licznych zbiorach i kolekcjach krajowych i zagranicznych. Od 2018 roku prof. Banachowicz jest członkiem Rady Programowej Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku, natomiast w 2019 roku został odznaczony Złotym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”.

BIOGRAPHICAL NOTE

ANDRZEJ BANACHOWICZ

(born in 1952 in Nowa Sól) is a Polish artist and a full professor, doctor habilitatus at the Faculty of Sculpture at the Magdalena Abakanowicz University of the Arts in Poznań. He is one of the most prominent contemporary creators of unique textiles in Poland. He pursued his artistic studies from 1973 to 1978 at the State Higher School of Fine Arts in Poznań, earning diplomas with honors at the Sculpture in Architecture and Urban Planning Studio under Professor Jan Berdyszak and at the Exhibition Design Studio under Professor Witold Gyurkovich. In 1980, he began working as an assistant at the State Higher School of Fine Arts in Poznań. For over a decade, he assisted the distinguished artist and academic teacher, Professor Urszula Plewka-Schmidt, first for a year at the Color Directing Studio at the Department of General Plastic Education of the Faculty of Interior Architecture and Industrial Design, and then at the Second Tapestry Studio at the Department of Painting of the Faculty of Painting, Graphics, and Sculpture at the same institution. In 1988, he obtained the first-degree qualifications and the position of adjunct, and in 1991, second-degree qualifications in artistic textiles. On October 1, 1993, he became an associate professor at the State Higher School of Fine Arts in Poznań. In 1997, he received the title of professor of fine arts from the President of the Republic of Poland, Aleksander Kwaśniewski. Since 1992, he has been the head of the Second Artistic Textile Studio at the Faculty of Painting, Graphics, and Sculpture at his alma mater, which subsequently evolved into the Faculty of Painting at the Academy of Fine Arts in Poznań. The studio was moved to the then Faculty of Sculpture and Spatial Activities in 2009, where it was renamed twice (in the 2011/2012 academic year: Sculpture Studio X and in 2019: Fifth Sculpture and Spatial Activities Studio – Textile Object). Professor Andrzej Banachowicz led the studio until the end of the 2022/2023 academic year. Currently, he continues his artistic and research activities at his alma mater and additionally conducts anatomical drawing classes for first-year part-time art students. From 1996 to 1999 and again from 1999 to 2002, Professor Andrzej Banachowicz served as the Vice-Rector for Artistic and Research Affairs at the Academy of Fine Arts in Poznań. Between 2002 and 2011, he was a member of the Polish Accreditation Committee at the Ministry of Science and Higher Education, and from 2013 to 2019, he served on the Central Commission for Degrees and Titles, chairing the Seventh Arts Section. Following the termination of the Commission's activities, from 2019 to 2023, he worked within the Council of Scientific Excellence as the head of the Arts Team. Also, starting in 2019, Professor Banachowicz briefly served as a member of the University Council of the University of the Arts in Poznań. In 2003, he was a visiting professor at Slippery Rock University, where he conducted workshops in sculpture and artistic textiles. In 2008, he was the lone Polish participant in the TAPESTRY 2008 Symposium: The Fine Art of Weaving, held by The Australian National University, School of Art, Canberra. Professor Andrzej Banachowicz conducts research on art, its contemporary transformations, and changes within the latest sculpture and artistic textiles. He works in the field of broadly conceived artistic textiles, installation, and spatial objects. Since 2015, he has also been developing digital photographic images printed on metal, incorporating selected auto-citations from his previously created textiles and installations. The artist has held numerous solo exhibitions and participated in group exhibitions both in Poland and abroad. His works are included in many domestic and international collections. Since 2018, Professor Banachowicz has been a member of the Program Council of the Polish Sculpture Center in Orońsko, and in 2019, he was awarded the Gold Medal for Merit to Culture – Gloria Artis.

RAFAŁ BOETTNER-ŁUBOWSKI

ZAMIĄST WSTĘPU

W 2023 roku Uniwersytet Artystyczny im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu zainaugurował w ramach długoterminowego projektu Miejskich Galerii UAP działanie kolejnej, pięknej przestrzeni ekspozycyjnej – Nowej Sceny UAP – tym razem mieszczącej się na parterze gruntownie zmodernizowanej kamienicy znajdującej się przy Alejach Marciniowskiego 28, tuż w bezpośrednim sąsiedztwie głównego budynku poznańskiej Uczelni. W Galerii tej, w ciągu krótkiego czasu jej istnienia, zorganizowano sporo bardzo interesujących wystaw, zarówno o charakterze indywidualnym, jak i zbiorowym. Były to między innymi pokazy znakomitych prac: Ryszarda Kaja, Urszuli Ślusarczyk, Sonii Rammer czy Katarzyny Kujawskiej-Murphy. Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu, którego patronką jest Magdalena Abakanowicz, aktywnie organizuje i promuje również wydarzenia związane z fenomenem współczesnej tkaniny artystycznej oraz jej najbardziej aktualnymi przemianami. W tym kontekście wystarczy chociażby przypomnieć znakomitą międzynarodową wystawę zbiorową – udośćwioną publiczności na przełomie września i października 2023 roku, także w Galerii Nowa Scena UAP – pt. „Wireless. Tkanina unikatowa dawniej i dziś”, zorganizowaną przez Fundację Nową Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu, przy wsparciu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz otoczoną opieką kuratorską przez Mercedes Vidal-Abarca oraz dr Magdaleny Kleszyńską. Na wspomnianej wyżej wystawie swoją bardzo interesującą pracę zatytułowaną „Memoria Principiorum / Pamięć początku” zaprezentował prof. Andrzej Banachowicz – jeden z najwybitniejszych twórców polskiej tkaniny unikatowej oraz zasłużony, wieloletni nauczyciel akademicki, przez wiele lat związany z Wydziałem Rzeźby Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu, a wcześniej z Wydziałem Malarstwa tejże Uczelni. Na październik 2024 roku została zaplanowana prezentacja dzieł tego znakomitego artysty, właśnie w Nowej Scenie UAP – wystawa, której mam zaszczyt i przyjemność być kuratorem. Z ekspozycją tą związana jest publikacja pod moją redakcją naukową, której dotyczy niniejsze wprowadzenie. Należy podkreślić, że powstała ona dzięki wielkiej życzliwości dziekana Wydziału Rzeźby Uniwersytetu Artystycznego im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu – pana doktora habilitowanego Igora Mikoda. Zawiera ona zarówno teksty dotyczące działalności artystycznej i dydaktycznej prof. Andrzeja Banachowicza, jak i starannie wyselekcjonowany materiał fotograficzny związany ze wskazanymi powyżej obszarami tematycznymi. Oddane do rąk Państwa wydawnictwo jest dwujęzyczne – polsko-angielskie, a autorami zamieszczonych w niej opracowań tekstowych jestem ja, oraz dr hab. Igor Mikoda i mgr Aleksander Radziszewski, który przeprowadził z prof. Andrzejem Banachowiczem rozmowę dotyczącą realizowanej przez Profesora działalności pedagogicznej. Naszym celem było przedstawienie przemian, jakie urzeczywistniały się w twórczości prof. Andrzeja Banachowicza oraz specyfiki twórczej tkanin unikatowych, obiektów i realizacji przestrzennych, jak również cyfrowych obrazów drukowanych na metalu, kreowanych w ramach autocytacyjnych odniesień Artysty do wybranych przejawów jego wcześniejszego dorobku artystycznego. Cel ten staraliśmy się osiągnąć, zarówno dzięki organizacji wystawy prac prof. Andrzeja Banachowicza w Galerii Nowa Scena UAP, jak i za sprawą adekwatnego opracowania teoretycznego. Co oczywiste, zarówno objętość proponowanej przez nas publikacji, której dotyczy niniejsze wprowadzenie, jak i zakres wystawy dzieł wizualnych prof. Andrzeja Banachowicza, są ograniczone przez określone uwarunkowania, z którymi mieliśmy w tym przypadku do czynienia. Pamiętajmy bowiem o tym, że dorobek Artysty jest bardzo bogaty, a piękna, lecz kameralna jednocześnie przestrzeń Nowej Sceny UAP pozwala na zaprezentowanie li tylko jego wybranych fragmentów. Niniejsza nieduża pod względem objętości publikacja nie pozwoliła nam także na w pełni studyjne zbadanie twórczości prof. Banachowicza, lecz jedynie esencjonalne ukazanie jej ogólnej specyfiki. Profesor Andrzej Banachowicz z całą pewnością zasługuje na o wiele wnikliwsze omówienie swoich dokonań twórczych, co planowane jest w niedalekiej przyszłości, a czego obecna publikacja i wystawa mają być artystyczno-teoretyczną zapowiedzią.

IN LIEU AN INTRODUCTION

In 2023, the Magdalena Abakanowicz University of the Arts in Poznań inaugurated another beautiful exhibition venue as part of its long-term project UAP City Galleries – UAP New Stage. This new space is located on the ground floor of a thoroughly modernized tenement house at 28 Marciniowski Avenue, right next to the main building of the Poznań University. In the short time since its establishment, this gallery has hosted numerous highly interesting exhibitions, both individual and group shows, including the remarkable works of Ryszard Kaja, Urszula Ślusarczyk, Sonia Rammer, and Katarzyna Kujawska-Murphy. Named after Małgorzata Abakanowicz, the University of the Arts in Poznań actively organizes and promotes events related to the phenomenon of contemporary artistic textiles and its most current transformations. In this context, it is worth mentioning the excellent international group exhibition titled “Wireless. Unique Textile Then and Now,” presented to the public at the turn of September and October 2023, also at the UAP New Stage gallery. The exhibition was organized by the New Foundation of the University of the Arts in Poznań, with support from the Ministry of Culture and National Heritage, curated by Mercedes Vidal-Abarca and Dr. Magdalena Kleszyńska. The aforementioned exhibition featured a very interesting piece titled “Memoria Principiorum / Memory of the Beginning” by Professor Andrzej Banachowicz, a preeminent representative of Polish unique textiles and distinguished academic teacher. Professor Banachowicz has been associated with the Faculty of Sculpture at the University of the Arts in Poznań for many years, which he joined after working at the Faculty of Painting at the same institution. An exhibition of this outstanding artist's works is planned for October 2024 at the UAP New Stage, which I have the honor and pleasure to curate. Accompanying the exhibition is a publication on the artist, edited by the author of this introduction. It is important to emphasize that this release was made possible thanks to the great kindness of the Dean of the Faculty of Sculpture at the Magdalena Abakanowicz University of the Arts in Poznań, dr hab. Igor Mikoda. The publication features texts concerning the artistic and educational output of Professor Andrzej Banachowicz, as well as carefully selected photographic material related to the aforementioned thematic areas. The collection is bilingual, edited in Polish and English. The contributors include myself, dr hab. Igor Mikoda, and M.A. Aleksander Radziszewski, who interviewed Professor Andrzej Banachowicz on his pedagogical activity. Our goal was to showcase the transformations that have taken place in Professor Banachowicz's work, the creative specificity of his unique textiles, objects, and spatial installations, as well as digital images printed on metal, created within the framework of the Artist's self-referential allusions to selected aspects of his earlier artistic output. We aimed to achieve this goal by holding an exhibition of Professor Banachowicz's works at the New Stage UAP and editing a relevant theoretical study. Obviously, the scope of the proposed publication and the extent of the visual works exhibition of Professor Andrzej Banachowicz are limited by the specific conditions we encountered in this case. It is important to remember that the Artist's output is prolific, and that the beautiful yet intimate space of the New Stage UAP only allows for the presentation of its selected fragments. Similarly, the limited volume of this publication did not permit a fully comprehensive study of Professor Banachowicz's oeuvre, but rather an essential depiction of its general specificity. Professor Andrzej Banachowicz certainly deserves a much more detailed discussion of his creative achievements, which is planned for the near future and which this publication and exhibition foreshadow artistically and theoretically.

„Inside good gold of current / Wewnątrz złotej kreacji”, detal całości,
obraz cyfrowy na metalu (dibond), 30x30 cm, 2020 (fot. Rafał Boettner-Łubowski)

RAFAŁ BOETTNER-ŁUBOWSKI

RELACJE WOBEC POTENCJAŁU TKANINY ARTYSTYCZNEJ

W TWÓRCZOŚCI PROF. ANDRZEJA BANACHOWICZA

RELATIONS TO THE POTENTIAL OF ARTISTIC TEXTILE

IN THE WORK OF PROF. ANDRZEJ BANACHOWICZ

Dla osób związanych z Uniwersytetem Artystycznym im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu – ale zapewne również dla wielu innych autorów i autorek podejmujących inicjatywy kreowania namysłu nad sztuką i różnorodnymi jej przejawami – postać Patronki poznańskiej Uczelni oraz jej bogata działalność twórcza mogą stawać się cennym i intrygującym zarazem punktem odniesienia w przypadku konstruowania rozważań i przemyśleń na temat wybranych, współczesnych zjawisk i procesów artystycznych. Magdalena Abakanowicz była z całą pewnością artystką konsekwentną i wybitną, miała niezwykle silną i fascynującą osobowość, a Jej sztuka łączyła się w latach 60. XX wieku z ewidentną rewolucją, jaka dokonywała się na obszarze polskiej i światowej tkaniny artystycznej. A jednak w pewnym momencie swej spektakularnej kariery twórczyni abakanów przestała „patrzeć łaskawym okiem na medium tkaniny”, co między innymi potwierdza jej dość znana i często cytowana zarazem wypowiedź. Przypomnijmy zatem, że Abakanowicz, pod koniec ubiegłego stulecia, z całą stanowczością stwierdziła, że: „abakany przyniosły (...) [jej] co prawda] sławę, ale [jednocześnie] obciążły sobą jak grzechem, do którego nie wolno się przyznawać. Bowiem uprawianie tkactwa zamyka drzwi do świata sztuki”.¹ Przytoczona powyżej wypowiedź może dziś głęboko nas zastanawiać, bowiem skłania ona do zadawania zdecydowanie odmiennych w swej treści pytań. A zatem, czy zawarta w wyznaniu Abakanowicz „gorączka” związana była z odkryciem, że potencjał, nawet niekonwencjonalnie pojmowanej tkaniny nie pozwalał Jej w pełni urzeczywistnić własnych poszukiwań twórczych? Czy też mogło chodzić w tym przypadku o coś zupełnie innego, a więc np. o to, że w latach 80. i 90. XX wieku „konjunktura na tkaninę artystyczną” była na tyle już „wyczerpana”, że nie można było na tym obszarze budować czy też „konsolidować” naprawdę monumentalnej kariery artystycznej i w związku z tym należało dokonywać koniecznych „przekierowań” i zmian w swej działalności twórczej? Oczywiście próba udzielenia odpowiedzi na wskazane powyżej wątpliwości jest bardzo trudna do jednoznacznego, pewnego i ostatecznego rozstrzygnięcia i nie stanowi z całą pewnością celu niniejszego tekstu. Dla nas ważniejsze bowiem wydaje się to, że od lat 80. ubiegłego stulecia Magdalena Abakanowicz, w jakimś sensie, „porzuciła” tkaninę na rzecz bardzo częstego realizowania swych poszukiwań artystycznych na obszarze kreacji rzeźbiarskich. Zmiana ta wydaje się bardzo intrygująca, co może nas skłaniać również do poszukiwania innych przypadków i kontekstów artystycznego „porzucenia” medium tkaniny unikatowej na rzecz wykorzystywania innych środków wizualnych i medialnych określonych artykulacji twórczych. Kiedy zaczniemy takie poszukiwania podejmować, możemy, między innymi, zwrócić uwagę na niezwykle cenne, zaskakujące i wartościowe zarazem przemiany twórcze wpisane w poszukiwania artystyczne prof. Andrzeja Banachowicza – twórcy związanego od wielu lat ze środowiskiem akademickim poznańskiego Uniwersytetu im. Magdaleny Abakanowicz, ale również jednego z najwybitniejszych reprezentantów sztuki z kręgu współczesnej tkaniny unikatowej w Polsce.

Należy przypomnieć, że prof. Andrzej Banachowicz zaczął aktywnie działać na polskiej scenie artystycznej pod koniec lat 70. ubiegłego wieku, po ukończeniu studiów w poznańskiej Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych, w której studiował w latach 1973-1978 i w której uzyskał dyplom z wyróżnieniem w Pracowni Rzeźby prof. Jana Berdyszaka oraz w Pracowni Projektowania Wystaw prof. Witolda Gyurkovicha. Zasięgą jego akademickich nauczycieli było zainteresowanie Go problemami przestrzeni,

For those associated with the Magdalena Abakanowicz University of the Arts in Poznań—but probably also for many other authors undertaking initiatives to reflect on art and its various manifestations—the figure of the Patron of the Poznań institution and her bountiful creative output can serve as a valuable and intriguing point of reference when reflecting on selected contemporary artistic phenomena and processes. Magdalena Abakanowicz was undoubtedly a consistent and outstanding artist, with an exceptionally strong and fascinating personality. Her art in the 1960s was associated with a clear revolution occurring in the realm of Polish and global artistic textiles. Yet, at some point in her spectacular career, the author of the Abakans stopped “looking kindly on the textile medium,” as confirmed by her fairly well-known and often cited statement. Let us recall that at the end of the last century, Abakanowicz firmly stated that: “The Abakans brought [her] fame, but [at the same time] they burdened [her] like a sin, which should not be confessed. Because practicing weaving shuts the door to the world of art.”¹ This statement remains deeply engaging today, as it prompts questions of a completely different nature. Thus, was the “bitterness” of Abakanowicz’s confession related to the discovery that the potential of even unconventionally conceived textiles prevented her from fully realizing her creative pursuits, or was it about something entirely different, such as the fact that in the 1980s and 1990s the “market for artistic textiles” was already so “exhausted” that it was impossible to build or “consolidate” a truly monumental artistic career in this field, necessitating necessary “redirects” and changes in her creative activity? Of course, attempting to answer the aforementioned doubts is very difficult to resolve definitively and clearly, and certainly does not constitute the goal of this text. More important for us is that since the 1980s, Magdalena Abakanowicz, in a sense, “abandoned” textiles in favor of very often realizing her artistic pursuits in the field of sculptural creations. This change seems very intriguing, which may also prompt us to seek other cases and contexts of artistic “abandonment” of the unique textile medium in favor of using other visual and media means for specific artistic articulations. When we venture such explorations, we can, among other things, emphasize the extremely valuable, surprising, and valuable transformations in the artistic pursuits of Prof. Andrzej Banachowicz, an artist associated for many years with the academic environment of the Magdalena Abakanowicz University of the Arts in Poznań, but also one of the most outstanding representatives of art in the realm of contemporary unique textiles in Poland.

It is worth recalling that Prof. Andrzej Banachowicz began actively working on the Polish art scene at the end of the 1970s, after graduating from the State Higher School of Fine Arts in Poznań, where he studied from 1973 to 1978, and where he obtained a diploma with honors at the Sculpture Studio of Prof. Jan Berdyszak and at the Exhibition Design Studio of Prof. Witold Gyurkovich. The merit of his academic teachers was to interest him in spatial issues, both in the context of “purely” artistic creations and in the dimension of activities in the field of strictly design experiences – which significantly influenced the quality and nature of the artist’s future art and its interdisciplinarity and complexity. In 1980, Banachowicz

¹ Cyt. za: Magdalena Abakanowicz, red. W. Krukowski i inni, CSW „Zamek Ujazdowski”, Warszawa, 1995, s. 28.

¹ Quoted from: Magdalena Abakanowicz, edited by W. Krukowski and others, CSW „Zamek Ujazdowski”, Warsaw, 1995, p. 28.

zarówno w kontekście kreacji „czysto” artystycznych, jak i w wymiarze działalności na obszarze doświadczeń *stricte* projektowych, co znacząco wpłynęło na jakość i charakter tworzonej przez Artystę w przyszłości sztuki oraz jej wielowątkowość i interdyscyplinarność. W 1980 roku Banachowicz został asystentem prof. Urszuli Plewki-Schmidt, w jednej z pracowni macierzystej Uczelni. Sztuka tej znakomitej artystki, której dorobek z drugiej połowy ubiegłego wieku doskonale przetrwał próbę czasu i wydaje się niezwykle interesujący także i dziś – z całą pewnością znacząco wpłynęła na poszukiwania Andrzeja Banachowicza w latach 80. minionego stulecia. Rozważania o przemijaniu i nietrwałości ludzkiej egzystencji oraz otwarcie na dziedzictwo dawnej sztuki razem z najwyższej próby profesjonalizmem warsztatowym – to tylko niektóre pierwiastki i priorytety twórczości Plewki-Schmidt, jakie silnie zafascynowały jej młodego współpracownika na początku jego samodzielnej działalności twórczej. W latach 80. XX wieku Andrzej Banachowicz stworzył wiele klasycznych, monumentalnych tkanin gobelinowych, o realistycznym i narracyjnym zarazem charakterze oraz zaskakującej, jak na tak młodego autora, perfekcji „czysto” warsztatowej. Do kręgu wspomnianych prac należą między innymi takie kompozycje jak: „Król Łąki” z 1984 roku (odnoszący się do motywów siedemnastowiecznego malarstwa o tematyce animalistycznej) czy tkacki obraz z 1987 roku zatytułowany „Ultra Vives” (przypominający odbiorcom wybrane motywy polskiej kultury sarmackiej epoki baroku). Należy jednak podkreślić, że najważniejszą realizacją Artysty z wczesnego okresu jego poszukiwań twórczych jest z całą pewnością praca zatytułowana „Człowiek z poduszką”, stworzona przez Autora w 1983 roku. Tytułowy bohater wspomnianej tkaniny staje się wieloznaczną i wymowną treściowo figurą symboliczną, wskazującą na temporalne związki przeszłości, teraźniejszości i przyszłości oraz rozmaite rozterki egzystencjalne, które są udziałem każdego człowieka – niezależnie od epoki, w jakiej przyszło mu żyć. Profesor Banachowicz wielokrotnie wykorzystywał motyw „człowieka z poduszką” w kolejnych swoich realizacjach i to zarówno z dziedziny tkaniny gobelinowej, jak i z dziedziny artystycznej instalacji; czy, znacznie później, w pracach cyfrowych drukowanych na metalu, o których będzie jeszcze mowa w niniejszym tekście. Przypomnijmy, że figuratywny autocytat „człowieka z poduszką” lub jego fragmenty – pojawiały się wielokrotnie w przeciągu wielu lat na mistrzowskich tkaninach unikatowych prof. Banachowicza, takich jak, między innymi, dzieła zatytułowane odpowiednio: „Non omnis moriar” (1992), „Koniec wieku” (1997), „Spacer w niebiosach” (2002), „Sum, ut fiam... M.M.O” (2008), „Vivat Generi Libertas” (2010) czy „Ave Silentio

became an assistant to Prof. Urszula Plewka-Schmidt at one of the studios of his alma mater. The art of this excellent artist, whose achievements from the second half of the last century have stood the test of time and seem extremely interesting even today, no doubt greatly influenced Andrzej Banachowicz's pursuits in the 1980s. Reflections on the transience and impermanence of human existence, openness to the heritage of old art, and the highest level of professional workshop skill are just some of the elements and priorities of Plewka-Schmidt's work that strongly fascinated her young associate at the beginning of his independent creative activity. In the 1980s, Andrzej Banachowicz created many classic, monumental Gobelin textiles with a realistic and narrative character, and, surprisingly for such a young author, perfect "pure" craftsmanship. Among these works are such compositions as "King of the Meadow" from 1984 (referring to motifs from seventeenth-century animalistic painting) or the textile painting from 1987 entitled "Ultra Vives" (reminding viewers of selected motifs of Polish Sarmatian culture of the Baroque era). However, it should be emphasized that the most important realization of the artist from the early period of his creative pursuits is undoubtedly the work entitled "Man with a Pillow," created in 1983. The eponymous hero of this textile becomes an ambiguous and significant symbolic figure, indicating temporal connections between the past, present, and future, as well as various existential dilemmas that are shared by every human being, regardless of the era in which they live. Prof. Banachowicz repeatedly used the motif of the "man with a pillow" in his subsequent pieces, both in the field of Gobelin textiles and in the field of artistic installation, or, much later, in digital works printed on metal, which will be discussed further in this text. Let us recall that the figurative self-quote of the "man with a pillow" or its fragments appeared many times over many years on Prof. Banachowicz's masterful unique textiles, such as the works titled: "Non omnis moriar" (1992), "End of the Century" (1997), "A Walk in the Heavens" (2002), "Sum, ut fiam... M.M.O" (2008), "Vivat Generi Libertas" (2010), or "Ave Silentio Muzarum" (2012). It should be emphasized that this "migrating self-quotation motif," placed in new contexts, specific "interfaces," created additional meanings and ranges of emotions in the case of the aforementioned works, defining the rhythms of the continuum and transformations, so characteristic of many creative initiatives of the Poznań artist.

Tkanina unikatowa prof. Andrzeja Banachowicza pt. „Ultra Vives”, (sizal, wełna, len, bawełna, wiskoza / 240x360 cm, 1987) w kontekście ekspozycyjnym oraz podczas tkania, na krośnie, odpowiednio odwrócona, w pracowni Artysty (fot. Archiwum Artysty)

prof. Andrzej Banachowicz i jego praca pt. „Spacer w niebiosach” (bawetna, sizal, len /195x420 cm)
 oraz kameralne obiekty przestrzenne jego autorstwa, 2002 (fot. Archiwum Artysty)

Muzarum” (2019). Należy podkreślić, że ów „migrujący motyw autocytacyjny” – osadzony w nowych kontekstach, swoistych „interfejsach” – kreował w przypadku wymienionych powyżej dzieł dodatkowe znaczenia i zakresy emocji, określając zarazem rytmny *continuum* i przemiany, tak charakterystyczne dla wielu inicjatyw twórczych poznańskiego artysty. Twórcy, dla którego bardzo istotne było również kreowanie różnorodnych realizacji i artefaktów przestrzennych. I tak na przykład, powstawanie artystycznych obiektów, związane było z pasją gromadzenia przez Artystę rozmaitych „fragmentów rzeczywistości” oraz z Jego potrzebą spontanicznej kreacji w przestrzeni. Konieczność tego rodzaju wynikała również ze swego „znużenia Autora iluzją tkaniny” oraz Jego zmęczenia żmudnymi i czasochłonnymi zarazem procesami przygotowawczymi i realizacyjnymi – koniecznymi w przypadku tkania monumentalnych kompozycji gobelinowych. Kameralny obiekt przestrzenny dawał prof. Banachowiczowi możliwość „spontanicznego kreowania własnych wyobrażeń” dotyczących człowieka, świata, kultury, czy rozmaitych regionów cywilizacyjnych, jak również sugerowania pewnych ogólnych tropów refleksji symbolicznych i metaforycznych oraz „dotykania” tego, co pierwotne i w jakimś sensie sytuujące się „poza czasem i znanymi nam wymiarami doczesności”. Artysta wykorzystywał we wspomnianych dziełach rozmaite materiały, często niewywodzące się z tradycji tkaniny artystycznej, zbliżał się również do poetyk quasi-surrealistycznych oraz do konstruowania niekonwencjonalnie pojmowanych małych form „rzeźbiarskich”, ożywianych niekiedy silną autorską fascynacją przedmiotem „gotowym” bądź „znalezionym”. Wszystkie wymienione powyżej preferencje doskonale widoczne są w takich kameralnych realizacjach Artysty, jak: „Interior: Serce Ralpa” czy „Australian of Unit Travel” (obie prace z 1997 roku); jak również, w dwa lata późniejszym, tajemniczym „obiekcie-woluminie”, usytuowanym w rozbudowanym kontekście przestrzennym i zatytułowanym przez Autora „Czytanie z książki”. Praca ta przywołuje na myśl jakiś nieznaną rytuał, prastarą tajemnicę, fascynującą, jednak niemożliwą już dziś do jednoznacznego i racjonalnego rozszyfrowania.

W latach 90. ubiegłego wieku prof. Andrzej Banachowicz stworzył również wiele zaskakujących instalacji, w których, nawet, jeśli występowały elementy gobelinowe,

An artist for whom the creation of various spatial realizations and artifacts was also very important. For example, the creation of artistic objects was associated with the artist's passion for collecting various “fragments of reality” and his need for spontaneous creation in space. This need was also due to the artist's “weariness with the illusion of textiles” and his fatigue with the tedious and time-consuming preparatory and realization processes required in the weaving of monumental Gobelin compositions. The intimate spatial object presented Prof. Banachowicz with the opportunity to “spontaneously create his own visions” concerning humans, the world, culture, or various civilizational regions, as well as to suggest certain general symbolic and metaphorical reflections and to “touch” what is primal and, in a sense, situated “beyond time and the known dimensions of temporality.” In these pieces, the artist not only employed various materials, often not deriving from the tradition of artistic textiles, but he also approached quasi-surrealistic poetics and the construction of unconventionally conceived small “sculptural” forms, sometimes enlivened by a strong personal fascination with the “ready-made” or “found” object. All the aforementioned preferences are perfectly visible in such intimate realizations of the artist as “Interior: Ralph's Heart” or “Australian of Unit Travel” (both works from 1997), as well as in the two-year-later, mysterious “object-volume,” situated in an extensive spatial context and titled by the author “Reading from the Book.” This work evokes an unknown ritual, an ancient mystery, fascinating yet impossible to unequivocally and rationally decipher today.

In the 1990s, Professor Andrzej Banachowicz also created numerous surprising installations whose utilitarian context, despite the presence of tapestry elements, implied an evidently individual and unconventional dimension of their functioning. An excellent example of such a situation is the unconventional installation from 1992 titled “Non Omnis Moriar,” created using a unique fabric under the same title. The significant value of this spatial arrangement was confirmed by the Bronze Medal at the 7th International Triennial of Tapestry in

to kontekst ich wykorzystania implikował ewidentnie indywidualny i nieoczywisty zarazem wymiar ich funkcjonowania. Doskonałym przykładem takiej sytuacji jest chociażby niekonwencjonalna instalacja z 1992 roku zatytułowana „Non Omnis Moriar”, stworzona z wykorzystaniem tkaniny unikatowej pod tym samym tytułem. Istotną wartość wspomnianej aranżacji przestrzennej potwierdza nagrodzenie jej w 1992 roku Brązowym Medalem na 7. Międzynarodowym Triennale Tkaniny w Łodzi. Norbert Zawisza tak opisuje to niezwykle intrygujące dzieło sztuki: „była to kompozycja przestrzenna powtarzająca w gobelinie czterokrotnie, silnie przeskalowany, bezgłowy kadr »człowieka z poduszką«. Środkowa część gobelinu została obstawiona w sześciokąt wielkimi, równymi z nim wysokością, płytami szkła. (...) Zewnętrzne powierzchnie szklanych tafli odbijały świat wokół obserwatora, przekazując i »mieszając« jego obraz z odbiciami »człowieka z poduszką«. Niestety, żadna dokumentacja fotograficzna czy filmowa nie jest w stanie zrelacjonować (...) zjawiskowości »Non Omnis Moriar«.² Przypomniana powyżej realizacja artystyczna prof. Andrzeja Banachowicza wskazuje na Jego potrzebę inicjowania procesów „dematerializacji” tego, co wizualne oraz „transfiguracji” namacalnej materialności tkaninowego spłutu i tworzywa, co częściowo starał się uzyskać Artysta w omawianej powyżej instalacji, a co w o wiele silniejszym i zdecydowanym stopniu będzie czynił w swojej twórczości po 2015 roku. Nie wyprzedzajmy jednak faktów i powróćmy do czasu poszukiwań artystycznych prof. Banachowicza z przełomu XX i XXI wieku. W ich kontekście warto zauważyć, że dzięki doświadczeniom twórczym z lat 80. i 90. ubiegłego stulecia – Andrzeja Banachowicz po roku 2000 z powodzeniem zaczął stosować symultanizm artykulacji artystycznych,

² N. Zawisza, *Współczesna tkanina w Polsce. Lektury, listy rozmowy, Galeria „Test” Mazowieckiego Instytutu Kultury w Warszawie*, Warszawa, 2017, s. 16.

Łódź w 1992. Norbert Zawisza describes this intriguing work of art as follows: “It was a spatial composition repeating four times in the tapestry, a heavily scaled, headless frame of a »man with a pillow«. The central part of the tapestry was surrounded by hexagons of glass plates of equal height: large, equal to a human in terms of height. (...) The outer surfaces of the glass panes reflected the world around and the observer, conveying and ‘mixing’ their image with reflections of »the man with the pillow«. Unfortunately, no photographic or film documentation can relate (...) the phenomenality of “Non omnis moriar”² The aforementioned artistic piece by Professor Andrzej Banachowicz indicates his need to initiate processes of “dematerialization” of the visual and “transfiguration” of the tangible materiality of the tapestry weave and material, which the Artist partially attempted to achieve in the above installation, and which he would do to a much stronger and more determined extent in his post-2015 work. However, let us not get ahead of ourselves and return to the time of artistic exploration by Professor Banachowicz at the turn of the twentieth and twenty-first centuries. In this context, it is worth noting that thanks to his creative experiences of the 1980s and 1990s, Andrzej Banachowicz successfully began to apply simultaneity in his artistic articulations after 2000, depending on the needs, utilizing the medium of tapestry, spatial objects, or weaving installations, but in such a way that, as noted by Ryszard Solik, “every obviousness here underwent significant depreciation (...), [because] Banachowicz’s weaving installations and textiles significantly

² N. Zawisza, *Contemporary Fabric in Poland. Readings, Letters, Conversations, Gallery “Test” of the Mazovian Institute of Culture in Warsaw*, Warsaw, 2017, p. 16.

Prace Andrzeja Banachowicza (z serii „Moenibus” z 2018 roku oraz „Fragment” z 2017 roku)
na międzynarodowej wystawie pt. „Oblicza Obrazu” w Galerii Duża Scena UAP,
styczeń 2023 r., kurator wystawy: Rafał Boettner-Łubowski (fot. Rafał Boettner-Łubowski)

w zależności od potrzeb, wykorzystujących medium tkaniny gobelinowej, obiektu przestrzennego czy tkackiej instalacji, w taki jednak sposób, że – jak zauważył to Ryszard Solik – „wszelka oczywistość podlegała tutaj znaczącej deprecjacji (...), [bowiem] instalacje tkackie i tkaniny [Andrzeja Banachowicza] w znaczący sposób przeformułowały nasze myślenie o tkaninie artystycznej”³, a sam Artysta nie tylko medium tkaniny czynił elementem konstruującym reprezentację tworzonej przez siebie sztuki. Elementem takim mogło być równie dobrze niekonwencjonalnie pojmowane medium rzeźby, czego doskonałym przykładem jest choćby realizacja plenerowa tego rodzaju, stworzona przez Autora w poznańskim Parku Cytadela w 2009 roku i opatrzona przez Niego symbolicznym i wieloznacznym tytułem: „Ziarno. Epitafium Życia”. Wspomniane dzieło otwarte jest na rozmaite znaczenia i interpretacje dotyczące przemijania, związków życia i śmierci oraz cykliczności porządku otaczającego nas świata. Natomiast umieszczenie omawianej kompozycji na poznańskiej Cytadeli, na terenie forsownych walk stoczonych tu pod koniec II wojny światowej, zakończonych śmiercią wielu ludzi (w strefie, która została później odbudowana, jako przyjazny poznańskim park), staje się także swoistym przypomnieniem o pokładach pamięci wspomnianego miejsca, odnosząc nas, po raz kolejny, do związków śmierci i odrodzenia, tyle tylko, że ukierunkowanych na określone wydarzenia historyczne pierwszej połowy ubiegłego stulecia. Przestrzenie pamięci ważne są również w niekonwencjonalnej instalacji tkackiej pt. „Ecco Signum”, stworzonej przez Artystę w latach 2012-2015. Autor tak przybliżył nam specyfikę wspomnianej realizacji: „To spłot nie tyle nici, co wątków wspomnień. Tak, jak snucie opowieści w księgach z kartami bez liter, stron i zdań, z treścią dla wyobraźni. »Tekst jak tkanina« – pisał Roland Barthes. Czytelnik wypowiada »to« i staje się kolejnym wątkiem wplecionym w osnowę tkaniny (...) Te »obrazy – tkaniny – przestrzenie« składają się więc na język duchowy. Tego, co niedostepne – i w rzeczywistości niepojmowalne”⁴. Oba przypomniane powyżej przykłady, a więc rzeźba plenerowa „Ziarno. Epitafium Życia” oraz instalacja tkacka „Ecco Signum” – wyraźnie wskazują na to, że w twórczości prof. Andrzeja Banachowicza to nie „zachwyty medium” decyduje o postaci poszczególnych Jego dzieł, lecz raczej pewne ogólnie pojmowane preferencje twórcze oraz chęć objawiania odbiorcom określonych oraz wieloznacznych przekazów i sugestii treściowych. Forma wizualna – każdorazowo określona mistrzowsko i perfekcyjnie – ma zatem pełnić w tym przypadku funkcję służebną wobec przekazu treściowego i emotywnego, plasując się zarazem w przestrzeni medium najbardziej odpowiedniego zdaniem Autora wobec istotnych w Jego ujęciu zadań treściotwórczych.⁵ W takim kontekście szczególnego znaczenia nabierają prace Artysty tworzone przez Niego od 2015 roku, w których ewidentnie zauważalne staje „odejście od tkaniny, ale zarazem zachowanie o niej pamięci”, poprzez autocyfacyjne przywoływanie przejawów własnego dorobku dotyczącego kompozycji gobelinowych, realizowane jednak dzięki możliwościom nowoczesnych, fotograficznych i drukarskich, technik cyfrowych. Powstawanie prac, o których mowa była powyżej, związane jest z niezwykle zdyscyplinowaną pod względem koncepcyjnym metodą działań. Artysta fotografuje specjalnie wybrane fragmenty swoich wcześniejszych kompozycji tkaninowych, poddaje je odpowiedniej obróbce w środowisku cyfrowym (np. w celu uzyskania adekwatnych relacji kolorystycznych czy kompozycyjnych), po czym, na podstawie odpowiednio przygotowanych plików digitalnych, uzyskuje wydruki fotografii na aluminium, na materiale typu dibond. Wydruki takie pozwalają uzyskać szczególnie interesujący typ obrazu – świetlisty, emanujący specyficznym blaskiem, który można jeszcze mocniej spotęgować poprzez zastosowanie odpowiedniego oświetlenia zewnętrznego. Powstały obiekt przypomina nieco obraz malarski, ale ujawnia również ewidentne wobec niego różnice. Inaczej odbija światło, nie ma faktury, może być zarazem chłodny, jak i zmysłowy w swym oddziaływaniu „czysto” wizualnym. We wspomniany powyżej sposób powstały, między innymi, takie prace Artysty jak: „Ecco Signum”, seria „Moenibus”, „Memoria Principiorum”, „Hypotezy o Marsie”, „Nieznana Materia”, „Ignotum Planetarum”, „Per Transitum I”, czy najnowsza seria kompozycji z 2024 roku zatytułowana „Comparatio”. Wszystkie wymienione powyżej cyfrowe obrazy prof. Andrzeja Banachowicza są z całą pewnością bardzo atrakcyjne pod względem czysto wizualnym. Na tym jednak sprawa się nie kończy, bowiem „atrakcyjność powierzchni” i zawsze nienaganej jej kompozycji – jest w tym przypadku tylko jednym z wielu obszarów możliwych recepcji zaproponowanych dzieł. Pamiętajmy o tym, że odnoszą się one także do wcześniejszych realizacji Autora, a niektóre z nich zawierają rozmaite, treściowo wymowne, najczęściej łacińskie „napisy-inskrypcje”, istniejące także w strukturach tkanin będących ich „pierwowzorami”. Z kolei związki dialogiczne występujące pomiędzy nowymi kompozycjami a ich pierwotnymi odniesieniami oraz sensy zakodowane przez Autora w proponowanych przez Niego tytułach i frazach tekstowych – mogą zapraszać odbiorców do poszukiwania rozmaitych znaczeń, konstruowania różnorodnych w charakterze przemyśleń i refleksji, jednakże bez jakiegokolwiek, ortodoksyjnie narzucanego nam „przymusu interpretacji”. Profesor Banachowicz fotografując fragmenty swoich wcześniejszych kompozycji tkaninowych w celu stworzenia ich fragmentarycznych, świetlistych odwzorowań, uzyskiwanych dzięki nowoczesnym metodom druku na metalu, nie tylko cytuje detale swoich wcześniejszych dzieł. Nacechowane silną materialnością struktury – stworzonych przez Artystę w przeszłości kompozycji i instalacji tkackich – ulegają tu swoistej „dematerializacji”, o której marzył Twórca także na wcześniejszych etapach swych poszukiwań artystycznych. Paradoksalnie jednak obecnie uzyskiwana

reformulate our thinking about artistic tapestries,”³ and the Artist did not only make the medium of fabric a constitutive element of his representations. Such an element could just as well be unconventionally understood as the medium of sculpture, as exemplified by the outdoor sculpture of this kind, created by the Author in the Citadel Park in Poznań in 2009 and marked by Him with a symbolic and multi-meaningful title: “Grain. An Epitaph for Life.” The mentioned work is open to various meanings and interpretations regarding transience, the relationships of life and death, and the cyclicity of the order of the surrounding world; whereas situating the composition in the Poznań Citadel, a place of fierce battles at the end of World War II, ending in the deaths of many people (a place that was later redeveloped into a friendly park for Poznań residents) also becomes a kind of reminder of the layers of memory of the mentioned place, referring us, once again, to the relationships of death and rebirth, this time directed at specific historical events of the first half of the last century. Memory spaces are also important in the unconventional weaving installation entitled “Ecco Signum,” created by the Artist in the years 2012-2015. The Author introduces us to the specificity of the aforementioned project: “This is a weave not so much of threads as of threads of memories. Much like telling stories in books with pages devoid of letters, pagination and sentences, filled with content for one’s imagination. A text is like a woven fabric,” wrote Roland Barthes. The reader speaks ‘it’ and becomes another thread woven into the fabric (...) These ‘images – fabrics – spaces’ thus constitute a spiritual language, that which is inaccessible, and truly incomprehensible.”⁴. Both of the aforementioned examples, namely the outdoor sculpture “Grain. An Epitaph for Life” and the weaving installation “Ecco Signum,” clearly indicate that in the work of Professor Andrzej Banachowicz, it is not the “admiration of the medium” that determines the form of his individual works, but rather certain broadly understood creative preferences and the desire to reveal to recipients specific and polysemic messages and suggestions. The visual form—masterfully and perfectly defined each time—is therefore to serve in this case a subservient function towards the content and emotional message, simultaneously situating itself in the space of the medium most appropriate according to the Artist’s understanding of substantive creative tasks.⁵ In this context, the works created by the Artist from 2015 onwards take on particular significance, in which an evident “departure from fabric, yet preserving its memory” is noticeable, through self-referential recalling of manifestations of his own achievements concerning tapestry compositions, realized however thanks to the possibilities of modern, photographic and printing, digital techniques. The creation of the aforementioned pieces involves an extremely conceptually disciplined method of action. The Artist photographs specially selected fragments of his hitherto textile compositions, subjects them to appropriate processing in a digital environment (for example, to achieve adequate color or compositional relationships), and then, based on properly prepared digital files, obtains prints of photographs on aluminum, on a material like dibond. Such prints allow for the creation of a particularly interesting type of image: luminous, radiating with a specific glow, which can be further intensified by appropriate external lighting. It resembles a painting while also remaining distinctly different. It reflects light differently, lacks texture, and can be simultaneously cool and sensual in its purely visual impact. This is how the artist created such pieces as “Ecco Signum,” the series “Moenibus,” “Memoria Principiorum,” “Hypotheses about Mars,” “Unknown Matter,” “Ignotum Planetarum,” “Per Transitum I,” or the newest series of compositions from 2024 titled “Comparatio.” All the aforementioned digital images by Professor Andrzej Banachowicz are certainly very attractive from a purely visual standpoint. However, this is not the end of the matter, because the “attractiveness of the surface” and invariably impeccable composition are just some of the many areas of possible reception of the proposed works. Let us remember that they also refer to the Author’s earlier work, with some of them containing various, content-rich, often Latin, “inscription-epigraphs,” which also exist in the structures of fabrics that are their “prototypes.” In turn, the dialogical connections between new compositions and their original references, as well as the meanings encoded by the Author in the titles and textual phrases he proposes, can invite viewers to search for various meanings, constructing various reflections and thoughts in character, usually without the orthodoxly imposed “obligation of interpretation.” By photographing fragments of his previous textile compositions in order to create their fragmentary, luminous representations, obtained through modern methods of printing on metal, Professor Banachowicz not only quotes details of his earlier works. Marked by a strong material structure, created by the Artist in the past, the compositions and weaving installations undergo a peculiar “dematerialization” which the Artist also dreamed about in his previous pursuits. Paradoxically, the “dematerialization” now achieved can deepen the symbolic and metaphorical potential of the quoted “prototypes.” It can also strongly indicate their reflectiveness and broadly recognized spirituality. In addition, the digital images by Professor Banachowicz also combine with such author’s inventions that

³ R. Solik, *Obiekty rzeczywistości tkane*, (w:) „Arteon. Magazyn o sztuce”, nr 4(36)/2003, s. 36-37.

⁴ Cytat z zapisków prof. A. Banachowicza z prywatnego archiwum Artysty.

⁵ Zob. więcej uwag na temat całokształtu twórczości prof. A. Banachowicza: R. Boettner-Lubowski, *Andrzej Banachowicz / Królestwo tkaniny i inne terytoria*, (w:) „Format. Pismo Artystyczne”, nr 81/2019, s. 68-72.

³ R. Solik, *Objects Woven with Reality*, (in:) “Arteon. Art Magazine”, no. 4(36)/2003, pp. 36-37.

⁴ Quote from the notes of Prof. A. Banachowicz from the private archive of the Artist.

⁵ For more remarks on the overall work of Prof. A. Banachowicz, see: R. Boettner-Lubowski, *Andrzej Banachowicz / The Kingdom of Fabric and Other Territories*, (in:) “Format. Art Magazine”, no. 81/2019, pp. 68-72.

„dematerializacja” może pogłębiać potencjał symboliczny i metaforyczny cytowanych „pierwowzorów”. Może ona również silnie wskazywać na ich refleksyjność i zakodowaną w nich szeroko pojmowaną duchowość. Poza tym, cyfrowe obrazy prof. Banachowicza łączą się również z takimi inwencjami Autora, które kreują kontekstualnie nowe jakości kolorystyczne, teksturalne, kompozycyjne, przedstawieniowe czy treściowe. To nadaje im wyjątkowego charakteru i każe się nam jeszcze silniej zastanawiać nad odmiernością tychże obrazów wobec ich wcześniejszych, prymarnych, artystycznych „punktów odniesień”.⁶

Odnosząc się do wszystkich odnotowanych powyżej uwag, jak można by jednak ogólnie podsumować rozważania o sztuce przedstawione w niniejszym tekście? Wydaje się, że znając przemiany twórcze, jakie związane były – i nadal są – z rozwojem twórczości prof. Andrzeja Banachowicza, jasne staje się to, że relacje tego Artysty wobec potencjału tkaniny artystycznej są niezwykle złożone i w pozytywnym tego słowa znaczeniu, niejednoznaczne. Z całą pewnością prof. Banachowicz ceni wspomniany potencjał, ma w swoim dorobku znakomite pod względem artystycznym i warsztatowym monumentalne kompozycje gobelinowe, jest jednocześnie jednym z najbardziej cenionych, współczesnych reprezentantów sztuki tkaniny unikatowej w Polsce. A jednak, podobnie jak Magdalena Abakanowicz, na pewnym etapie swej działalności twórczej, odszedł On od tkania na rzecz artykulacji swych koncepcji artystycznych w innym niż tkackie medium sztuk wizualnych. Po wielu latach tworzenia tkanin unikatowych Artysta doskonale wiedział, że potrafi to doskonale czynić, lecz z drugiej strony od długiego czasu pragnął zdystansować się wobec swego rodzaju „głuchości, siermiężności i dosłowności materii tkackiego splotu” na rzecz akcentowania relatywnej „niematerialności” potencjalnego wizualnego artefaktu. Tropem, który pozwolił to prof. Banachowiczowi urzeczywistnić są cyfrowe odwzorowania fragmentów Jego wcześniejszych kompozycji tkaninowych. Wspomniane rozwiązania pozwoliły również Artystcie na „odejście od tkaniny przy jednoczesnym zachowaniu o niej pamięci” – co ważne jednak, w wymiarze indywidualnych, ale również na swój sposób „uniwersalnych” i zdecydowanie pozakoniunkturalnych kontekstów i zależności twórczych. Staje się to niezwykle cennym osiągnięciem tego Twórcy, wartym szczególnej uwagi i szacunku, szczególnie dzisiaj w uniwersum wielu najnowszych przemian i zjawisk zauważalnych we współczesnej kulturze i sztuce.

⁶ Zob. więcej na ten temat: R. Boettner-Lubowski, *Tkanina – medialna migracja – autocytat*. Wybrane poszukiwania artystyczne prof. Andrzeja Banachowicza, (w:) „Zeszyty Artystyczne”, nr 2(44)/2023, s. 81-93.

contextually create new qualities of color, texture, composition, representation, or content, giving them a unique character and prompting us to think even more strongly about the difference between these images and their previous, primary, artistic “reference points.”⁶

Referring to all of the aforementioned comments, how can one generally summarize the considerations about art presented in this text? It seems that understanding the creative transformations associated with the development of Professor Andrzej Banachowicz’s work makes it clear that the artist’s relationships with the potential of artistic fabric are extraordinarily complex and, in a positive sense of the word, ambiguous. Professor Banachowicz certainly appreciates this potential, as evidenced by his remarkably artistic and technical monumental tapestry compositions, making him one of the most esteemed contemporary representatives of unique textile art in Poland. However, similar to Magdalena Abakanowicz, at a certain stage of his creative career, he departed from weaving in favor of articulating his artistic concepts through visual arts media other than weaving. After many years of creating unique textiles, the artist knew he could excel in the field, but on the other hand, he has long sought to distance himself from the “dullness, drabness, and literalness of the textile weave” in favor of emphasizing the relative “immateriality” of potential visual artifacts. The path that allowed Professor Banachowicz to arrive at this goal includes digital reproductions of fragments of his earlier textile compositions. This approach also allowed the artist to “move away from textiles while maintaining their memory” – importantly, in individual dimensions but also in ways that are “universal” and decidedly non-contingent contexts and creative relationships. This achievement becomes exceptionally valuable for the Artist, commanding special attention and respect, especially today in the universe of the multifarious recent changes and phenomena in contemporary culture and art.

⁶ See more on this topic: R. Boettner-Lubowski, *Fabric - Media Migration - Self-Quotation. Selected Artistic Searches of Prof. Andrzej Banachowicz*, (in:) “Artistic Papers”, no. 2(44)/2023, pp. 81-93.

„Ziarno – Epitafium Życia”, rzeźba plenerowa, centralna część Parku Cytadela w Poznaniu,
cokół: granit, ziarno: piaskowiec, grona: ceramika, wys. 220 cm / szer. 700 cm / głęb. 350 cm, 2009 (fot. Rafał Boettner-Łubowski)

ALEKSANDER RADZISZEWSKI

OTWARTOŚĆ I RÓŻNORODNOŚĆ

O doświadczeniach dydaktycznych z prof. Andrzejem Banachowiczem rozmawia Aleksander Radziszewski.

OPENNESS AND DIVERSITY:

Aleksander Radziszewski
Discusses Teaching Experiences
with Prof. Andrzej Banachowicz.

Prace i projekty, które powstawały w mojej Pracowni (...) były bardzo różnorodne, tak samo, jak bardzo różne były osoby studiujące pod moją opieką. Osoby te pojawiały się u mnie z bogactwem różnych doświadczeń, spostrzeżeń, poglądów czy osobistych preferencji. Jednak to, co nas wszystkich łączyło, to pytanie o naszą zdolność pojmowania świata.

A.R.: Zaczynajmy może od miejsca, w którym się aktualnie znajdujemy. Czy może Pan coś więcej o nim powiedzieć?

A.B.: Jesteśmy w miejscu w pewnym sensie magicznym i kultowym, czyli w tzw. „kantorku” mojej pracowni. Jest to miejsce, które stwarza bardzo dobry nastrój i ma bardzo dobrą energię. To właśnie tu osoby studiujące przychodzą na indywidualne rozmowy o swojej pracy, to tu pierwszy raz pokazują swoje pomysły i co najważniejsze – oczekują na nie – reakcji. Bo to ja mam ten przywilej, że jestem pierwszym widzem, który stara się znaleźć w tych zamysłach to, co jest w nich najlepsze; to, co jest w nich świeże, oryginalne, inne – a zarazem bezpośrednio z ich autorami związane. Tak więc „kantorek” jest tym miejscem, w którym odbywa się to, co jest istotą studiowania sztuki – kontakt między prowadzącym a osobą studiującą. To tu rozmawiamy o idei, która dla mnie, jako prowadzącego, jest najważniejsza. Wynika to z tego, że współczesna tkanina jest tak różnorodna i tak bogata, jeśli chodzi o możliwości wizualnych urzeczywistnień, że wyrażenie tej myśli, tego, co osoba studiująca na początkowym etapie wyobraża sobie i określa tylko słowami – jest procesem bardzo złożonym. Bo chodzi przecież o uchwycenie swego rodzaju Tajemnicy i wyrażenie jej za pomocą odpowiednio dobranych środków wizualnych, przełożenie jej na warsztat, który składa się z bardzo wielu możliwości technicznych i technologicznych – od klasycznego gobelinu do przeróżnych technik splatania, zgrzewania, klejenia i tak dalej. Jest to cały arsenał możliwości, który osoby studiujące mogą wykorzystać, realizując swoje artystyczne projekty, zarówno w trakcie studiów, jak i później, w samodzielnym życiu zawodowym.

A.R.: A co z przestrzenią pracowni?

A.B.: Pracownia jest z kolei miejscem o zupełnie innym charakterze, mniej intymnym. To w niej osoby studiujące realizują już swoje wizje, zaczynają kreować i wykonują kolejne etapy pracy. W pracowni dyskutujemy też o sprawach technicznych, już bezpośrednio przy konkretnych pracach. Jest to miejsce, w którym osoby studiujące zaczynają być bardzo aktywne, konkretyzując swoje propozycje, ale również pozwalają na to, aby ich projekty ewoluowały, zmieniały się.

The works and projects that were created in my Studio (...) were very diverse, just as diverse were the individuals studying under my supervision. These individuals came to me with a wealth of different experiences, insights, views, and personal preferences. However, what united us all was the question of our capacity to comprehend the world.

A.R.: Perhaps we should start with the place we're currently at. Could you tell us more about it?

A.B.: We are in a somewhat magical and cult place, which is my studio's "cubbyhole." (Pol. kantorek). It's a place that with positive vibes and very good energy. It is here that students come to me for individual discussions about their work, where they first float their ideas, and most importantly, await first reactions. Because I have the privilege of being the first viewer who tries to find in these concepts what is best, what is fresh, original, different yet directly connected to their creators. So the cubbyhole is the place where the essence of art studies happens, at the touching point between the instructor and the student. Here, we talk about the idea that I find the most important as an instructor. This stems from the fact that contemporary textile art is so diverse and rich in visual possibilities that expressing these thoughts, that is, what a student envisions and initially defines only in words, is a highly complex process. It's about capturing a kind of Mystery and expressing it through adequate visual means, translating it into techniques that consist of many technical and technological possibilities, from classic tapestry to various weaving, welding, gluing techniques, and so on. This is an arsenal of possibilities that students can employ in pursuing their artistic projects, both during their studies and later on in their professional lives.

A.R.: What about the studio space?

A.B.: The studio, on the other hand, has a completely different character, a less intimate one. It's where students start to realize their visions, begin to create and execute successive stages of their work. It's there that we also discuss technical matters, directly related to specific works. It's a place where students become very active, concretize their proposals, but also allow their projects to evolve and change.

Wybrane prace studenckie z 2023 roku z V Pracowni Rzeźby i Działań Przestrzennych – Obiekt Tkacki (Pracowni prowadzonej przez prof. Andrzeja Banachowicza), prace autorstwa: Zuzanny Bielak, Agaty Cicio, Magdaleny Czapiewskiej, Oliwii Kotodziej, Anny Myszkwiać, Weroniki Pilackiej i Martyny Przybyto (fot. Archiwum Artysty)

A.R.: Cofnijmy się do okresu, kiedy sam był Pan studentem, a chwilę później – młodym dydaktykiem. Studiował Pan między innymi w Pracowni prof. Jana Berdyszaka, a później został Pan asystentem prof. Urszuli Plewki-Schmidt, która wcześniej, przez wiele lat, była asystentką prof. Magdaleny Abakanowicz. Jak doświadczenie pracy z tymi osobami wpłynęło na Pana własną drogę dydaktyczną?

A.B.: Miałem ogromne szczęście, że mogłem studiować i pracować z takimi osobowościami. I oczywiście, doświadczenie to miało wpływ zarówno na moją własną drogę artystyczną, jak i na działalność dydaktyczną. Mniej więcej na trzecim roku studiów zdałem sobie sprawę, że kwestia dydaktyki zaczyna mnie interesować, a obserwacje – zarówno prof. Berdyszaka, jak i prof. Plewki-Schmidt – dały mi narzędzia do tego, aby w późniejszym czasie, wykreować autorski sposób współpracy z osobami studiującymi.

A.R.: Po asystenturze przyszedł czas na własną Pracownię, a ta, w trakcie swojej działalności najpierw funkcjonowała między innymi w ramach Wydziału Malarstwa, a później Wydziału Rzeźby. W związku z tym zmieniała się też nazwa tejże Pracowni. Czy wspomniane zmiany strukturalne wpłynęły na jej profil i sposób prowadzenia przez Pana zajęć?

A.B.: Rzeczywiście, Pracownię Tkaniny Artystycznej, prowadziłem na Wydziale Malarstwa. Natomiast później, na prośbę ówczesnego rektora, prof. Marcina Berdyszaka, zgodziłem się przenieść wraz z moją Pracownią na Wydział Rzeźby. I choć był to nowy obszar, to w kwestii formalnej zmieniło się niewiele, wciąż robiłem to samo, bo niezależnie od zmian strukturalnych, „sztuka pozostaje sztuką” i może być ona jedynie albo dobra, albo słaba. Cały czas, niezależnie od wszystkiego, działania Pracowni skupiały się na obiekcie tkackim i mam nadzieję, że zmiana ta przyczyniła się do tego, że to właśnie na Wydziale Rzeźby pojawiła się ciekawa i oryginalna alternatywa dla osób studiujących, którą będą one wspaniale wspominać.

A.R.: Let's go back to the time when you were a student yourself, and shortly thereafter, a young lecturer. You studied, among others, at Professor Jan Berdyszak's Studio, and later became assistant to Professor Urszula Plewka-Schmidt, who had been assistant to Professor Magdalena Abakanowicz for many years. How did working with these individuals influence your own teaching path?

A.B.: I was incredibly lucky to study and work with such personalities. And of course, this experience influenced both my own artistic path and my teaching activities. Around the third year of my studies, I realized that I was drawn to teaching, and the observations of both Professors Berdyszak and Plewka-Schmidt gave me the tools to eventually develop my own way of working with students.

A.R.: After your assistantship came the time for your own Studio, which initially operated within the Painting Department, and subsequently the Sculpture Department. With these structural changes, did the profile and way you taught your classes change?

A.B.: Indeed, I ran the Artistic Textile Studio at the Painting Department. Later, at the request of the then-president, Professor Marcin Berdyszak, I agreed to move my Studio to the Sculpture Department. Although it was a new area, structurally little changed; I continued doing the same thing because regardless of structural changes, "art remains art" and can only be either good or bad. Throughout the process, and regardless of everything, the Studio's activities focused on the textile object, and I hope this change contributed to turning the Sculpture Department into a fascinating and original alternative for students.

Profesor Urszula Plewka-Schmidt, asystent Andrzej Banachowicz i niezidentyfikowana studentka podczas korekty w Pracowni Reżyserii Barwy (działającej przy Katedrze Kształcenia Ogólnoplastycznego Wydziału Architektury Wnętrz i Wzornictwa Przemysłowego PWSSP w Poznaniu), 1981 r. (fot. Archiwum Artysty)

Wybrane prace studenckie z II Pracowni Tkaniny oraz V Pracowni Rzeźby i Działań Przemianowych – Obiekt Tkacki (pracowni prowadzonych przez prof. Andrzeja Banachowicza)
– prace autorstwa: Marii Voelkel, Oktawii Watras i Zuzanny Bielak, prace odpowiednio z lat 1999 oraz 2023 (fot. Archiwum Artysty)

A.R.: A jaka była Pana Pracownia na przestrzeni tych wszystkich lat? Co ją wyróżniało i przede wszystkim – co przyciągało do niej osoby studiujące oraz powodowało, że tak chętnie się do niej zapisywały?

A.B.: Musimy pamiętać o tym, że nie możemy myśleć o tkaninie, bez myślenia o kontekście całości rozwoju sztuki współczesnej. Tkanina, z jednej strony, była i jest dziedziną absolutnie autonomiczną; jednak, z drugiej strony, granice pomiędzy poszczególnymi dyscyplinami artystycznymi są przecież coraz bardziej płynne. W mojej Pracowni tkanina zawsze istniała pomiędzy rzeźbą, malarstwem, kolażem i wieloma innymi dyscyplinami twórczymi. Na pewno niezwykle zachęcająca dla osób studiujących w mojej Pracowni była, z jednej strony, możliwość obcowania z samą tkaniną, jej historią, tradycją i rangą (ugruntowaną przez wielu wspaniałych artystów); a z drugiej strony – możliwość eksperymentowania z nią i poszukiwania własnej drogi poszukiwań artystycznych. Bo właśnie istotą prowadzonej przeze mnie Pracowni zawsze było odkrywanie treści ważnych dla poszczególnych osób studiujących oraz adekwatne ich wyrażanie przez te osoby, zarówno w wymiarze indywidualnym, jak i czysto formalnym.

A.R.: What was your Studio like over all those years? What distinguished it, and above all, what made it attractive for students and made them eager to enroll?

A.B.: We must remember that we cannot think about textiles without considering the context of the development of contemporary art as a whole. On the one hand, textiles have been and remain an absolutely autonomous field, but on the other, the boundaries between artistic disciplines are becoming increasingly fluid. At my Studio, textiles always existed between sculpture, painting, collage, and many other creative disciplines. Certainly, what was highly enticing for students at my Studio was, on the one hand, the opportunity to engage with textiles themselves, their history, tradition, and significance (established by many great artists); and on the other, the opportunity to experiment with them and search for their own path of artistic exploration. The essence of my Studio has always been to discover substance that is important to individual students and to help them express it adequately, both in an individual and purely formal sense.

A.R.: W jaki sposób wprowadzał Pan do świata tkaniny artystycznej osoby, które pierwszy raz miały do czynienia z tą dziedziną? Jak realizowały one zadania w Pracowni?

A.B.: Zawsze chciałem, aby nowe osoby poznały, na czym w ogóle polega tkanie i co jest jego istotą. Bo choć każdy kojarzy tkane obiekty z tradycją ludową i zdobniczą oraz miał z nimi „w jakiś sposób do czynienia”, to zazwyczaj nigdy sam ich nie tworzył, szczególnie w ramach odniesień do dziedzictwa tradycji artystycznej. Dlatego też, pierwszym zadaniem dla osób zaczynających naukę w mojej Pracowni było, po wcześniejszym poznaniu różnych technik i materiałów, wykonanie niewielkiej próbki własnej tkaniny. I dopiero opanowanie podstaw „samego tkania”, stworzenie autorskiego zaczynu tkaniny, otwierało drogę do tworzenia projektów bardziej skomplikowanych i złożonych.

A.R.: A co robiły osoby bardziej doświadzone, które miały już dłuższy kontakt z Pracownią?

A.B.: To oczywiście zależało od wielu czynników, między innymi od ich osobowości, bo te są różne, tak samo, jak różne są mentalne energie każdego z nas. Ważne było też w tym przypadku podejście do samego procesu tkania. Zazwyczaj, osoby, które spędziły w mojej Pracowni jakiś czas, potrafiły już tkąć i świadomie były w stanie wybierać adekwatne techniki i materiały, dlatego też miały tym samym możliwość zwracania się w stronę odważnych eksperymentów twórczych. I to doprowadzało je często na bardzo nietypowe obszary działań, przez co zrealizowane w Pracowni prace były tak silnie różnorodne, w wielu przypadkach – także niekonwencjonalne. Na tym etapie inaczej wyglądała też moja relacja z osobami studiującymi, bowiem ukierunkowana była już na bardziej partnerską formę współpracy. I muszę przyznać, że na tym zawsze mi zależało, bo przecież moją rolą nie było „stawianie się w kontrze do studenta” i podkreślanie różnic między nami, ale właśnie „wczucie się” w jego sytuację, „wejście w proponowany przez niego świat” i pomoc w uzewnętrznieniu przejawów tegoż świata w formie realizowanego projektu. A tego nie da się osiągnąć bez partnerstwa. I to jest właśnie istotą dydaktyki – aby w ramach tego rodzaju „intymnej rozmowy”, o której już wspominałem, pomóc w znalezieniu przez osobę studiującą odpowiedniego kierunku, autorskich rozwiązań, jak również generalnie tego, co najlepsze i najbardziej szlachetne.

A.R.: Specyfika naszej Uczelni pozwala wszystkim osobom studiującym, niezależnie od wybranego kierunku, na uczestniczenie w zajęciach w pracowniach z innych wydziałów. Jak wyglądała Pana współpraca z takimi osobami?

A.B.: Z racji silnego otwarcia Pracowni na inne kierunki, faktycznie pojawiały się u mnie osoby nie tylko ze specjalizacji artystycznych, ale również projektowych, studiujące między innymi wzornictwo lub architekturę wnętrz. Ich poszukiwania w obrębie zagadnień Pracowni były zauważalnie „inne”, ponieważ często osoby te realizowały fragmenty swoich kierunkowych projektów – na przykład wykonywały one tkaniny do wcześniej zaprojektowanych mebli, przedmiotów czy wnętrza architektonicznych. I choć stanowiło to pewne odejście od sfery „czysto” artystycznej w kierunku tej bardziej użytkowej, niekiedy może tylko dekoracyjnej – to jednak wciąż zbudowane było wokół „jakiejś idei”, wyrażało „jakąś treść”, było intrygujące za sprawą proponowanej kultury plastycznej.

A.R.: Osoby studiujące w Pana Pracowni były „zanurzone” więc w „ciągłym procesie”, poznawały nie tylko techniki tkackie, ale również odkrywały swój artystyczny potencjał, a to pewnie przynosiło bardzo różne rezultaty. Z racji, że częścią dydaktyki jest również ocena, co było dla Pana istotniejsze – sam proces, czy jego efekt końcowy?

A.B.: Uważam, że proces twórczy jest istotą sprawy i jest absolutnie najważniejszy. Studenci często otwierali się na tyle, że niespodziewanie decydowali się na wykonywanie prac wielkoformatowych, albo na tyle skomplikowanych technologicznie, że ostatecznie brakowało czasu na ich dokończenie w ramach określonych trybem studiów terminów. Nie widziałem w tym problemu, ponieważ etap końcowej pracy był dla mnie mniej istotny i zdawałem sobie sprawę, że osoby studiujące mają jeszcze inne pracownie, przedmioty i życie poza uczelnią. Choć ostatecznie oczywiście najczęściej uzgadnialiśmy dokończenie tych projektów w późniejszym terminie, szczególnie, jeżeli miały one znaczący potencjał.

A.R.: How did you introduce individuals who had their first encounter with artistic textiles to this field? What tasks did they undertake at the Studio?

A.B.: I've always wanted newcomers to understand what weaving actually involves and what its essence is. Although everyone associates woven objects with folk and decorative traditions and has had “some sort of encounter” with them, most have never actually created them, especially in reference to the heritage of artistic tradition. Therefore, the initial task for beginners at my Studio, after getting acquainted with various techniques and materials, was to create a small sample of their own textile. Only mastering the basics of “weaving itself,” creating an original start to a textile, opened the way to creating more complex and sophisticated projects.

A.R.: And what about more experienced individuals who spent more time at the Studio?

A.B.: This, of course, depended on many factors, including their personalities, which vary, as do the mental energies in each of us. Also important was their approach to the weaving process. Typically, individuals who spent some time at my Studio could already weave and were able to consciously choose appropriate techniques and materials, allowing them to engage in bold creative experiments. This often led them into very unconventional areas, resulting in the fact that works created at the Studio were distinctly diverse and, in many cases, unconventional. At this stage, my relationship with the students also looked different because it was more oriented towards a partnership. And I always valued this because my role was not to “oppose the student” and emphasize the differences between us, but rather to immerse myself in their situation, “enter their proposed world,” and help them express manifestations of that world in the form of their project. This cannot be achieved without partnership, and that is the essence of teaching: to help students find the right direction, their own solutions, and generally what is best and most noble through this kind of “intimate conversation” I mentioned earlier.

A.R.: What was the specificity of our University that allowed all students, regardless of their chosen major, to participate in workshops at other departments? What was your collaboration with such individuals like?

A.B.: Due to the open nature of our workshops to other disciplines, I did indeed have people from not only artistic majors but also design ones, studying disciplines such as design or interior architecture, coming to my Studio. Their exploration within the Studio's themes was markedly “different,” since these individuals were often executing segments of their specialized projects, for instance, creating fabrics for pre-designed furniture, objects, or architectural interiors. While this diverged somewhat from the realm of pure artistry into more utilitarian, sometimes even merely decorative realms, it was still always structured around “some idea,” expressing “some content,” and I found it intriguing on account to the proposed modality of visual culture.

A.R.: So the students in your Studio were deeply immersed in a “continuous process,” not only studying weaving techniques but also discovering their artistic potential and yielding very different results, surely. Given that evaluation was also part of your teaching, what was more important to you, the process itself or its final outcome?

A.B.: I believe the creative process is the essence and by far the most important part. Students often opened up so much that they unexpectedly decided to create large-scale works or technically complex pieces, which they sometimes couldn't complete within the set academic deadlines. I didn't see this as a problem because the final stage of the work was less significant to me, and I understood that students had other workshops, subjects, and lives beyond the university. Of course, typically we agreed to finish these projects at a later date, especially if they held significant potential.

A.R.: Przeglądając prace studenckie, które powstały w Pana Pracowni, trudno nie zwrócić uwagi na różnorodność używanych materiałów. Z czego to wynikało?

A.B.: Bardzo często były to różnego rodzaju odrzuty, czyli mówiąc potocznie – „śmieci”. Namawiałem osoby studiujące w mojej Pracowni, aby starały się „zobaczyć potencjał we wszystkim”, aby poszukiwały przeróżnych odpadków oraz resztek rozmaitych tkanin, papierów, skór i tym podobnych tworzyw. Żeby z tego, co „niechciane i niepotrzebne”, spróbować tworzyć prace i nadawać im sens. I takich prac powstało wiele. Były one niezwykle wartościowe i interesujące jako dzieła sztuki. Sam też oczywiście pozyskiwałem materiały do prac dla studentów. Na przykład wtedy, gdy pracowałem w Radzie Naukowej Instytutu Włókien Naturalnych w Poznaniu – wówczas bardzo dynamicznie rozwijającej się instytucji, skupiającej się na badaniu lnu i konopi z całego świata oraz własnej produkcji, między innymi, skarpet. A te bardzo często miały błędy wynikające np. ze złego zszycia maszynowego, przez co nie nadawały się do sprzedaży i miały być utylizowane. Dla mnie jednak – jako artysty i dydaktyka – był to w pełni wartościowy produkt, który za „przysłowiową złotówkę” skupowałem w dużych ilościach i przywoziłem na Uczelnię. I z tego właśnie materiału moi studenci tworzyli prace, między innymi, ogromny pejzaż, który został zaprezentowany na ścianie nowego budynku Instytutu Włókien Naturalnych w Poznaniu. Kompozycja ta miała około dwunastu metrów szerokości i trzech metrów wysokości oraz ważyła kilkaset kilogramów. Jej prezentacja była wielkim wydarzeniem, relacjonowanym przez telewizję, z ogromną ilością gości. Było to również wspaniałe doświadczenie i wyróżnienie dla prowadzonej przeze mnie Pracowni i studiujących w niej osób.

A.R.: Reviewing the student works created in your Studio, the diversity of materials used is striking. What was the reason for this?

A.B.: Oftentimes, these were various types of discards or, colloquially speaking, “trash.” I encouraged students in my Studio to try to “see potential in everything,” to seek out various scraps and remnants of fabrics, papers, leathers, and similar materials. The idea was to create meaningful works out of the “unwanted and unnecessary.” Many such items were produced, making for incredibly valuable and interesting as pieces of art. I also sourced materials for student projects myself; for instance, during my time at the Scientific Council of the Institute of Natural Fibers in Poznań, a rapidly developing institution focused on the research of linen and hemp worldwide, including the production of socks, among other items. These often had defects from faulty machine sewing, making them unsellable and destined for disposal. However, as an artist and educator, I found them to be valuable materials, which I purchased in bulk for a symbolic amount and brought to the University. From this material, my students created works, including a huge landscape displayed on the wall of the new Institute building in Poznań. The composition was about twelve meters wide, three meters high, and weighed several hundred kilograms. Its presentation was a major event, covered by television with numerous guests. It was a wonderful experience and recognition for my Studio and its students.

Wielkoformatowa tkanina pt. „Moja Natura” (materiały: len, czarne tworzywo sztuczne; wymiary: 260x320 cm)

autorstwa studenta Piotra Szwieca praca zrealizowana w 1997 roku, w Pracowni prowadzonej przez prof. Andrzeja Banachowicza (fot. Zachar Szerstobitow).

A.R.: Te momenty, w których Pracownia, czyli Pan i osoby w niej studiujące, odnosiście wspólne sukcesy, były zapewne bardzo dla Was budujące. Czy było więcej podobnych okoliczności?

A.B.: Oczywiście. Na przykład w 1998 roku na Targi Mody do Poznania zaproszony został Pierre Cardin i mimo, że organizatorzy tego nie zaplanowali, sam projektant przed przyjazdem poinformował, że będzie chciał odwiedzić naszą Uczelnię i spotkać się z osobami studiującymi. W tym okresie byłem jej prorektorem i poproszono mnie o zorganizowanie tego wydarzenia. Z racji, że w tym czasie, w mojej Pracowni, jedna ze studentek kończyła pracę z ponad czterystu krawatów (które „na zasadzie zrzutki” długi czas zbierała i przez co sam pozbyłem się kilkunastu własnych) wpadłem na pomysł, żeby zaprezentować tę pracę w okolicy auli Uczelni, w której miało się odbyć spotkanie z francuskim projektantem. Praca spodobała mu się na tyle, że przez długi czas ją podziwiał i poprosił o zdjęcia, pozując na jej tle z wyjętym spod marynarki własnym krawatem. Po spotkaniu ze studentami sytuacja się powtórzyła, a sam Cardin podkreślał, że nigdy wcześniej nie widział takiego projektu i podoba mu się szczególnie, gdyż ma ogromną słabość do krawatów, ponieważ to one w jego imperium modowym, mimo że są najtańsze, przynoszą największe zyski. Ostatecznie, ku niezadowoleniu organizatorów Targów Mody, przedłużył całe spotkanie o dwie godziny, przez co mieliśmy nawet małe problemy. Ta niezwykle sympatyczna historia miała też swój dalszy ciąg, ponieważ przy okazji kolejnych Targów Mody otrzymałem zaproszenie na spotkanie z wysłanym przez Pierre’a Cardina dyrektorem generalnym jego firmy, który przysyłał nie tylko pozdrowienia od samego Projektanta, wciąż wspominającego „kompozycję z krawatów”, ale również poprosił mnie o wybranie sobie czegoś z jego kolekcji, jako pamiątki naszego wcześniejszego spotkania. Ostatecznie wybrałem piękny płaszcz, najdroższą prawdopodobnie rzecz, ale tak pięknie wykonaną, że mam ją do dziś w swojej szafie i jeszcze nigdy jej nie nosiłem, bo traktuję ją jak dzieło sztuki. Opowiadałem to wszystko, żeby uzmysłowić, jak wielką rolę może mieć użyte w danym projekcie tworzywo – zawsze powtarzam studentom, że jeden krawat może „nie oznaczać nic”, ale tysiące „mogą stać się właśnie dziełem sztuki”.

A.R.: Krawat to mimo wszystko jednak nadal „tkanina”. A czy zdarzały się w Pana Pracowni projekty wykonane z materiałów w ogóle niekojarzących się z tradycyjną tkaniną artystyczną?

A.B.: Wielokrotnie. Na przykład praca studentki wykonana z szyszek na osnowie z drutu. Prezentowana była ona między innymi na jednej z wystaw w Galerii Sztuki w Mosinie, na której pojawiło się wielu profesorów malarstwa, zauroczonych tą pracą i jej malarskością właśnie. Dla nich te szyszki, odpowiednio wykorzystane i zaprezentowane, stały się szlachetnym wizualnie „tworzywem malarskim”.

A.R.: Dla każdej osoby studiującej, ale i dla dydaktyków, ważne jest zwieńczenie okresu studiów, czyli dyplomy. Tych prowadził Pan bardzo wiele jako promotor. Jakie były te dyplomy, jakie były to projekty?

A.B.: Tak, dyplomy to moment bardzo ważny dla dydaktyki, ale jeszcze ważniejszy dla osób studiujących, bo to ich święto. Opowiem o dwóch pracach dyplomowych, bardzo od siebie różnych, które zrealizowane zostały w mojej Pracowni na przeciągu ostatnich trzech lat. Pierwsza z nich, którą rok temu na Wydziale Rzeźby zrealizowała pani Magda Czapiewska, zatytułowana „Masa piękna, piękno w masie”, składała się z obiektów wykonanych w ceramice, bo to obcowanie z ceramiką właśnie sprawiło jej autorce największą satysfakcję. Dyplomantka zwróciła uwagę na pewien brak kontroli nad tym materiałem, bo tak, jak możemy go formować i w tym czasie mamy nad nim kontrolę, tak już na jego wypału nie mamy bezpośredniego wpływu, ponieważ nawet umiejscowienie formy ceramicznej w piecu może wpłynąć na inny odcień nałożonego na nią szkliwa. Wspomniana przypadkowość zwróciła uwagę Dyplomantki i w pewnym sensie ją urzekła oraz doprowadziła do wniosku, że w ten sposób dzieła stają się jedyne w swoim rodzaju, że podczas ich kreowania cały czas chodzi „o poszukiwanie piękna”. Realizując swoją pracę, a było to kilkadziesiąt obiektów, Dyplomantka używała gliny papierowej i starała się przewidzieć procesy, które zachodzą podczas wypału oraz ich wpływ na ostateczny wygląd zaproponowanych form ceramicznych. To był z całą pewnością świetny i bardzo dobrze, w ramach wystawy indywidualnej, zaprezentowany dyplom. Drugi z dyplomów zrealizowała natomiast, również na Wydziale Rzeźby, pani Julita Antonowicz. Był to projekt pt. „Wartości utracone. Dychotomia tradycyjnych i współczesnych technologii tkackich na wybranych przykładach kultury materialnej”. Został on wykonany z traw, po które Dyplomantka jeździła w swoje rodzinne strony, aż pod wschodnią granicę Polski. Przy użyciu przywiezionych z rodzinnych stron traw stworzyła ona „obiekty-torsy”, które w swoim formalnym ujęciu przypominały zbroję, rodzaj osłony ciała, zbudowanej z materiału symbolizującego pewnego rodzaju „wartości utracone”. To był projekt wielowątkowy. Dyplomantka odnosiła się w nim, między innymi, do historii włókiennictwa oraz rozwoju przedziałnictwa i tkactwa. Wykorzystała w nim również skrajnie tradycyjne: materiał i technikę oraz niemalże zapomniane ludowe praktyki – tworząc jednak współczesny przekaz, jak również zupełnie nową narrację i jakość artystyczną. Dyplomantka, oprócz doskonale zaprezentowanej części praktycznej dyplomu, napisała też świetną pracę teoretyczną, co także uważam za bardzo cenne i istotne.

A.R.: These moments of shared success between your Studio, yourself, and the students must have been very fulfilling. Were there more such occasions?

A.B.: Certainly. For instance, in 1998, Pierre Cardin was invited to the Fashion Fair in Poznań, and although the organizers hadn’t planned for it, the designer himself informed us before his arrival that he wanted to visit our University and meet the students. As the vice-president at the time, I was asked to organize the event. Around then, one of my students at the Studio was finishing a project composed of over four hundred ties (collected through a pooling system I had promoted, including a dozen ties of my own). I had the idea to showcase this piece near the University hall where the meeting with the French designer was to take place. Cardin was so impressed with the work that he admired it for a long time and asked for photos, posing with his own tie pulled out from under his jacket. After the meeting with the students, a similar situation occurred, and Cardin emphasized that he had never seen such a project before and particularly liked it because he had a great fondness for ties, as they, despite being the cheapest in his fashion empire, brought the greatest profits. Ultimately, to the organizers’ displeasure at the Fashion Fair, he extended the entire meeting by two hours, causing us some minor problems. This very pleasant story also had a continuation, as during the subsequent Fashion Fairs, I received an invitation to meet with his company’s general manager, who sent not only greetings from the designer himself, still recalling the “tie composition,” but also asked me to choose something from his collection as a souvenir of our previous meeting. I eventually chose a beautiful coat, probably the most expensive item, but so beautifully crafted that I still have it in my wardrobe to this day and have never worn it, treating it like a work of art. I tell you all this to illustrate how important the fabric used in a project can be: I always tell students that one tie “may mean nothing,” but thousands “can become a work of art.”

A.R.: Nonetheless, a tie is still “fabric.” Were there projects in your Studio made from materials completely unrelated to traditional artistic fabric?

A.B.: Many times. For example, a student’s work made from cones on a wire warp. It was featured at an exhibition at the Art Gallery in Mosina, where it caught the attention of many painting professors, fascinated by its artistic quality.

A.R.: For every student, but also for educators, the completion of studies, i.e., receiving their diploma, is important. You’ve supervised many as a mentor. What were those diplomas like, what were the projects?

A.B.: Yes, diplomas are a very important moment for educators, but even more so for students because it’s their celebration. I’ll talk about two very different diploma pieces that were completed in my Studio over the past three years. The first was completed last year at the Sculpture Department by Mrs. Magda Czapiewska, titled “Mass of beauty, beauty in mass,” consisting of objects made in ceramics, as it was precisely this engagement with ceramics that gave her the greatest satisfaction. The diploma thesis focused on a lack of control over this material, because while we can shape it and at that time we have control over it, we don’t have direct influence over its firing, as even placing a ceramic form in the kiln can affect a different shade of glaze applied to it. This accidental nature attracted the student’s attention and somewhat charmed her, leading her to conclude that this was how artworks became unique: during their creation, the entire process was about “seeking beauty.” While creating her work, comprising several hundred objects, the diploma student used paper clay and tried to anticipate the processes that occur during firing and their impact on the final appearance of the proposed ceramic forms. It was certainly a great diploma, very well presented as part of an individual exhibition.

The second diploma was also completed at the Sculpture Department by Mrs. Julita Antonowicz. It was titled “Lost values. The dichotomy of traditional and contemporary weaving technologies on selected examples of material culture.” She created it from grasses, which she gathered from her home region, right up to the eastern border of Poland. Using these grasses brought from her homeland, she created “torso-objects” whose formal approach resembled an armor, a type of body covering constructed from material symbolizing a kind of “lost values.” It was a multifaceted project. Among others, the diploma student referred to the history of textile and the development of spinning and weaving. She also utilized extremely traditional material and technique, as well as all-but forgotten folk practices, creating both a contemporary message and a completely new artistic quality. In addition to the perfectly executed practical part of her diploma, the student also wrote an excellent theoretical work, which I also consider valuable and significant.

Profesor Andrzej Banachowicz i Pierre Cardin, główny budynek ASP/UAP w Poznaniu, 1998 r., na tle pracy studentki II Pracowni Tkaniny Artystycznej (prowadzonej przez prof. A. Banachowicza) – pani Moniki Grabowskiej (fot. Archiwum Artysty)

A.R.: Teksty są dla Pana ważne w procesie dydaktycznym?

A.B.: Tak, do ich tworzenia przywiązuję ogromną wagę. Osoby studiujące w mojej Pracowni musiały je pisać, to był wymóg, jednak oczywiście bardzo otwarcie traktowany, bowiem każdy mógł pisać „jak chce” – albo bardzo lapidarnie, albo w sposób bardziej złożony. Mógł odnosić się do innych tekstów, wierszy, a nawet reportaży. Ważne było w tym wszystkim zebranie cennych pomysłów, skojarzeń i tropów, które dotyczyły koncepcji realizowanej pracy oraz zwerbalizowania tego w ciekawy i odpowiedni sposób. W jednych przypadkach bardziej „wprost”, a w innych tylko aluzyjnie... Zwłaszcza, że ze słowa pisanego łatwiej jest przejść do realizacji projektu, jak również zmaterializowania określonej koncepcji twórczej.

A.R.: Jak podsumowałby Pan efekty wieloletniej działalności Pańskiej Pracowni?

A.B.: Prace i projekty, które powstawały w mojej Pracowni w przeciągu tak wielu lat, były bardzo różnorodne, tak samo, jak bardzo różne były osoby studiujące pod moją opieką. Osoby te pojawiały się u mnie z bogactwem różnych doświadczeń, spostrzeżeń, poglądów czy osobistych preferencji. Jednak to, co nas wszystkich łączyło, to pytanie o naszą zdolność pojmowania świata. Sądzę, że w tym względzie wciąż wiele kwestii jest niewyjaśnionych i niejednoznacznych. I całe szczęście, że tak jest, bo to daje nam nieskończone wręcz możliwości kreacji oraz „penetrowania materii” – od pierwotnej, do tej najbardziej przetworzonej, wszystko jedno czy przemysłowo, czy przez nas samych – w celu zgłębiania odwiecznej Tajemnicy, która ciekawici i fascynować może tak wielu z nas...

A.R.: Do you find texts important in the teaching process?

A.B.: Yes, I attach great importance to their creation. Students in my Studio had to write them: it was a requirement, but one very openly treated, as everyone could write “as they liked, either very succinctly or in a more complex manner. They could refer to other texts, poems, or even reports. The key was to pool valuable ideas, associations, and leads related to the concept of the work being executed, and to verbalize them in an interesting and appropriate manner. Sometimes more straightforwardly, sometimes only allusively... They did it especially because it's easier to move from written words towards executing a project, as well as materializing a specific creative concept.

A.R.: How would you summarize the effects of your Studio's long-term activities?

A.B.: The pieces and projects that emerged from my Studio over so many years have been very diverse, just as diverse as the individuals studying under my supervision. These people came to me with a wealth of different experiences, observations, views, or personal preferences. Yet, what united us all was the question of our ability to comprehend the world. I believe there are still many unanswered and ambiguous questions in this regard. And thankfully so, because it gives us almost infinite possibilities for creation and exploring materials—from the primal to the most processed, whether industrial or made by ourselves—to delve into the eternal Mystery that fascinates so many of us...

NINA WELFICAT
MARE
ANIMA

IGOR MIKODA

DZIAŁANIA PRZESTRZENNE

Wydział Rzeźby – konteksty i zróżnicowanie mediów.

Andrzej Banachowicz to nie tylko wybitny polski artysta, to osobowość i inspiracja dla wielu pokoleń. Profesor, który od wielu lat związany jest z Wydziałem Rzeźby Uniwersytetu Artystycznego im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu. Jego działalność artystyczna i pedagogiczna, szczególnie w zakresie tkaniny artystycznej i działań przestrzennych, jest nieoceniona i stanowi fundament badań oraz praktyk artystycznych na tym Wydziale. Przenikanie się różnych dziedzin sztuki i eksploracja nowych obszarów artystycznych stanowią filar rozwoju współczesnych form ekspresji twórczej. Profesor Andrzej Banachowicz, wybitny artysta i pedagog, jest jednym z tych, którzy nieustannie poszukują nowych dróg i kontekstów w sztuce, przyczyniając się do kształtowania współczesnej rzeźby i tkaniny artystycznej. Jego wieloletnia działalność na Wydziale Rzeźby Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu to dowód na nieustanną ewolucję, poszerzanie horyzontów twórczych i wykorzystanie niekonwencjonalnych mediów w sztuce.

Profesor Andrzej Banachowicz jest absolwentem Państwowej Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych w Poznaniu, w której studiował w latach 70. XX wieku, między innymi w Pracowni Projektowania Rzeźby w Architekturnej i Urbanistycznej prof. Jana Berdyszaka oraz w Pracowni Projektowania Wystaw prof. Witolda Gyurkovicha. Jego dyplom z wyróżnieniem był zapowiedzią niezwyklej kariery artystycznej. Od 1980 roku Banachowicz rozpoczął swoją własną działalność dydaktyczno-akademicką jako asystent w macierzystej Uczelni. Jego współpraca z prof. Urszulą Plewką-Schmidt, wybitną artystką i pedagogiem, miała ogromny wpływ na jego rozwój artystyczny i pedagogiczny. Asystując prof. Plewce-Schmidt w Pracowni Reżyserii Barwy oraz w II Pracowni Gobelinu, Banachowicz pogłębił swoją wiedzę i umiejętności, które później przekazywał kolejnym pokoleniom studentów i studentek. W 1988 roku uzyskał kwalifikacje I stopnia, a trzy lata później – kwalifikacje II stopnia w zakresie tkaniny artystycznej. Od 1992 roku kierował II Pracownią Tkaniny Artystycznej, która później przekształciła się w V Pracownię Rzeźby i Działań Przestrzennych – Obiekt Tkacki na Wydziale Rzeźby i Działań Przestrzennych. Jego podejście do nauczania i twórczości artystycznej, zawsze innowacyjne, skupiało się na eksperymentach z wykorzystaniem zróżnicowanych mediów i technologii. Sztuka jest polem nieustannego eksperymentu, poszukiwania i redefiniowania rzeczywistości, jest ciągłym dialogiem z przestrzenią i materiałem, a zadaniem artysty jest odnalezienie nowych sposobów wyrażania tego dialogu. Refleksja ta doskonale oddaje jego artystyczną filozofię. Jego prace często przekraczają tradycyjne granice tkaniny artystycznej, łącząc ją z elementami rzeźby i instalacji przestrzennych; charakteryzują się również niezwyklej wrażliwością na materiał i formę. Wykorzystują one różnorodne techniki i materiały, od zdecydowanie tradycyjnych po nowoczesne media cyfrowe. Profesor jest nie tylko artystą, ale i badaczem, który prowadzi eksplorację dotyczące współczesnych przemian w sztuce, ze szczególnym uwzględnieniem najnowszej rzeźby i tkaniny artystycznej. Jego twórczość obejmuje szerokie spektrum – od tkaniny unikatowej, przez instalacje, aż po obiekty przestrzenne. Stąd też nieobce są mu współczesne techniki obrazowania, np. od 2015 roku realizuje on cyfrowe obrazy i kolaże fotograficzne, drukowane przede wszystkim na metalu. Często są one formą autocytatu i przeformułowania wcześniejszych prac Artysty. Różnorodność i interdyscyplinarność charakteryzują podejście prof. Banachowicza do sztuki, w przypadku której zawsze zauważalna jest jego autorska dążność do przekraczania tradycyjnych granic i eksplorowania nowych form wyrazu.

Wydział Rzeźby na Uniwersytecie Artystycznym im. Magdaleny Abakanowicz łączy tradycję z nowoczesnością, kształcąc studiuje na nim osoby w klasycznych technikach rzeźbiarskich, jednocześnie otwierając się na nowe formy wyrazu

No, Andrzej Banachowicz is not only a distinguished Polish artist... to me, he is an inspiration, a professor with long-standing ties to the Faculty of Sculpture at the Magdalena Abakanowicz University of the Arts in Poznań. His artistic and pedagogical activity, especially in the field of artistic textiles and spatial activities, is invaluable and provides the foundation of research and artistic practices at the faculty. The interpenetration of various fields of art and the exploration of new artistic areas are the cornerstones of the development of contemporary forms of creative expression. An outstanding artist and teacher, Professor Andrzej Banachowicz ranks among those who continually seek new paths and contexts in art, contributing to the shaping of contemporary sculpture and artistic textiles. His perennial activity at the Faculty of Sculpture at the University of the Arts in Poznań is evidence of a constant evolution and search for new media in art.

Born in 1952 in Nowa Sól, Banachowicz is a graduate of the State Higher School of Fine Arts in Poznań, where he studied from 1973 to 1978. While still a student, he stood out at the Studio of Sculpture Design in Architecture and Urban Planning under Prof. Jan Berdyszak and at the Exhibition Design Studio under Prof. Witold Gyurkovich. His diplomas with honors were a prelude to an extraordinary artistic career. In 1980, Banachowicz began his adventure with art education, working as an assistant at his alma mater. His collaboration with Prof. Urszula Plewka-Schmidt, an outstanding artist and teacher, had a significant impact on his artistic and pedagogical development. Assisting Plewka-Schmidt at the Color Directing Studio and the Second Tapestry Studio, Banachowicz broadened his knowledge and skills, which he later passed on to the successive generations of his students. In 1988, he obtained first-degree qualifications, and three years later, second-degree qualifications in the field of artistic textiles. Since 1992, he has headed the Second Artistic Textile Studio, which later transformed into the V Sculpture and Spatial Activities Studio – Textile Object at the Faculty of Sculpture and Spatial Activities. His approach to teaching and artistic creation has always been innovative, focusing on experiments with new media and technologies. As he emphasizes, "Art is a field of constant experimentation, searching, and redefining reality... it is a continuous dialogue with space and matter, and the artist's task is to find new ways to express this dialogue." These words perfectly encapsulate Banachowicz's artistic philosophy. His pieces often transcend the traditional boundaries of artistic textiles, combining them with elements of sculpture and spatial installations. They are characterized by an extraordinary sensitivity to material and form. He employs various techniques and materials, from traditional textiles to modern digital media. The professor is not only an artist but also a researcher who conducts studies on contemporary transformations in art, with a particular focus on the latest sculpture and artistic textiles. His work spans a wide spectrum, from unique textiles to installations and spatial objects. Since 2015, he has also been creating digital photographic images printed on metal, which include self-citations from his earlier works. This diversity and interdisciplinarity are characteristic of his approach to art, which always aims to push traditional boundaries and explore new forms of expression.

The Faculty of Sculpture at the Magdalena Abakanowicz University of the Arts combines tradition with modernity, educating students in classical sculptural techniques while also embracing new forms of expression and cultural contexts. It emphasizes solid foundations in life studies and traditional sculptural workshops

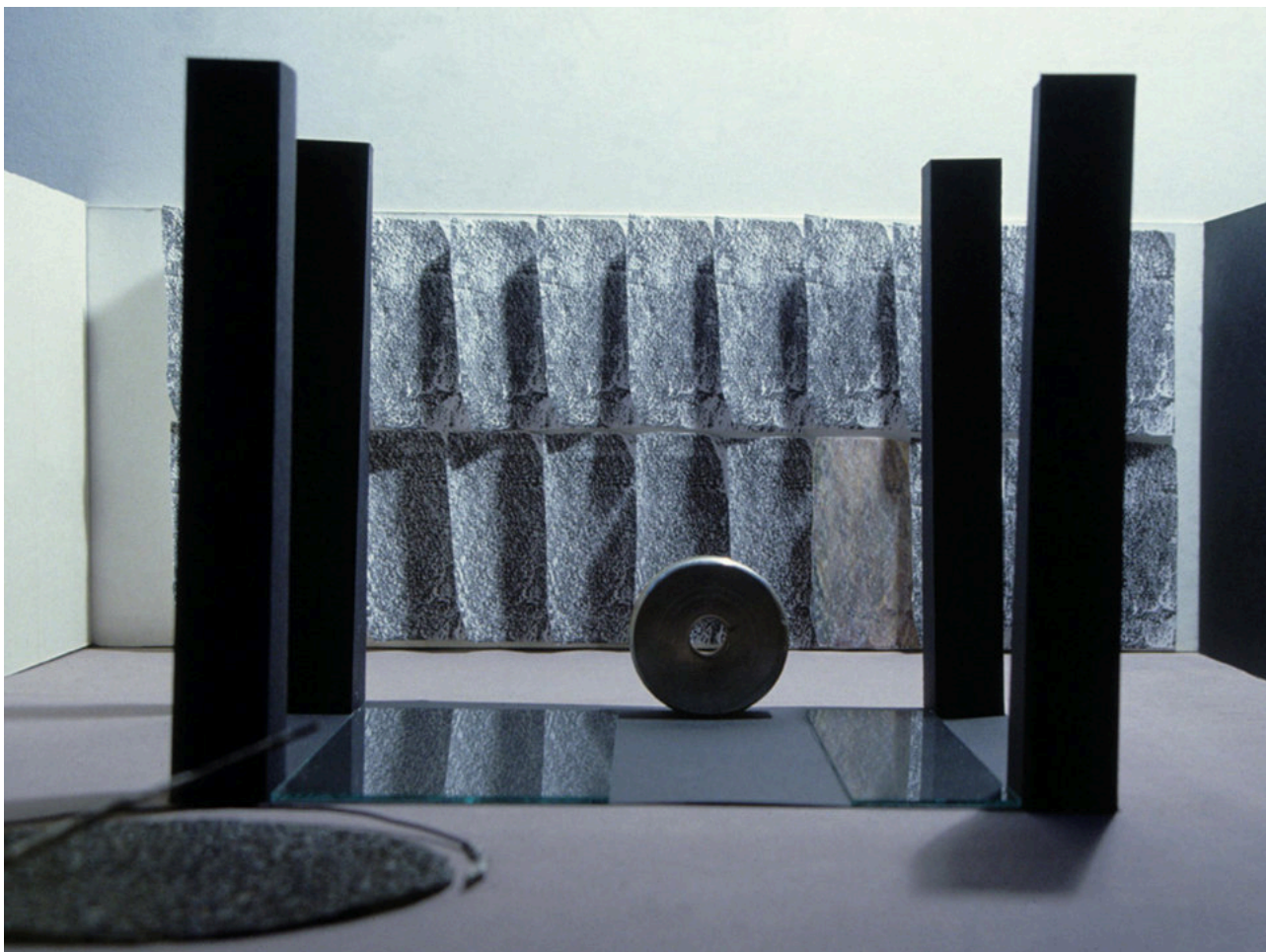
Fragment tkaniny pt. „Magnificat Mare Domini”, w trakcie realizacji, ok. 2007 r. (fot. Archiwum Artysty)

i konteksty kulturowe. Program kształcenia kładzie nacisk na solidne podstawy w zakresie studium z natury i tradycyjnego warsztatu rzeźbiarskiego, a zarazem mocno zorientowany jest na poszukiwanie innowacyjnych rozwiązań, wprowadzanie nowych technologii oraz eksperymentowanie z różnymi materiałami. Przy tym wszystkim program nauczania jest elastyczny, umożliwiając studentom i studentkom indywidualne podejście do procesu twórczego, co realizuje się między innymi poprzez autorskie programy kształcenia, które pozwalają rozwijać indywidualne talenty i artystyczne postawy. Wspomniany powyżej profil kształcenia wywodzi się z bogatej tradycji Wydziału i Uczelni, ale także z odważnych i nowatorskich działań twórców właśnie takich, jak prof. Andrzej Banachowicz. Jego aktywność artystyczna i dydaktyczna, nacechowana otwartością na nowe trendy i postawy artystyczne, jest w tym przypadku niezwykle cennym punktem odniesienia. Jestem przekonany, że tylko poprzez harmonijne połączenie przeszłości z przyszłością można tworzyć dzieła, które będą miały znaczący wpływ na współczesną kulturę i sztukę. Wydział Rzeźby to przestrzeń, gdzie tradycja spotyka się z innowacją, a twórcza wolność i poszukiwanie nowych dróg wyrazu są fundamentami jego strategii rozwoju. Pracownia Rzeźby i Działań Przestrzennych – Obiekt Tkacki, którą prowadził prof. Banachowicz, odgrywała z całą pewnością kluczową rolę na Wydziale Rzeźby Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu. Była to przestrzeń, w której osoby studiujące mogły eksperymentować z różnymi mediami i technikami, pod okiem doświadczanego mentora. Pracownia ta stała się miejscem, gdzie tradycja spotykała się z nowoczesnością, a młodzi ludzie mogli z powodzeniem rozwijać swoje umiejętności i twórcze pasje.

Prof. Andrzej Banachowicz nie tylko poświęcał się pracy dydaktycznej, ale także aktywnie uczestniczył w życiu akademickim, pełniąc między innymi funkcję prorektora oraz członka Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Jego zaangażowanie w rozwój

but is equally committed to seeking innovative solutions, introducing new technologies, and experimenting with new materials. The curriculum is flexible, allowing students to take an individual approach to the creative process, which is implemented through original educational programs that enable the development of unique talents and artistic attitudes. The Faculty draws its inspiration from a rich tradition that it continues, but also from bold and innovative actions by professors such as Andrzej Banachowicz. His artistic and teaching activity, marked by openness to new trends and artistic attitudes, is an important frame of reference. He is convinced that only through a harmonious combination of the past with the future can works be created that will have a significant impact on contemporary culture and art. The Faculty of Sculpture is a space where tradition meets innovation, with creative freedom and the search for new forms of expression at the foundation of its development strategy. Led by Banachowicz, the Artistic Textile Studio has played a key role at the Faculty of Sculpture at the University of the Arts in Poznań. It has established itself as a space where students could experiment with various media and techniques under the guidance of an experienced mentor. At the studio, tradition meets modernity, and young artists can hone their skills and pursue their creative passions.

Not only has Banachowicz shaped future artists but he has also actively participated in academic life, serving as the Vice-President for Artistic and Research Affairs and a member of the Polish Accreditation Committee. His involvement in the development of science and art is invaluable, and his works have featured at numerous individual and group exhibitions both in Poland and abroad. In 2003, he was a visiting professor at Slippery Rock University in the USA, where he conducted workshops on sculpture and artistic textiles. His

Makieta instalacji przestrzennej z serii „Spotkania z czasem”,
przełom lat 80. i 90. XX wieku (fot. Andrzej Banachowicz)

nauki i sztuki było nieocenione, a jego prace były prezentowane na licznych wystawach indywidualnych i zbiorowych – zarówno w Polsce, jak i zagranicą. W 2003 roku był profesorem wizytującym na Slippery Rock University w USA, gdzie prowadził warsztaty z rzeźby i tkaniny artystycznej. Jego międzynarodowa działalność, w tym uczestnictwo w symposium TAPESTRY 2008 w Australii, podkreśla jego znaczenie na arenie międzynarodowej.

Wystawa prac profesora Andrzeja Banachowicza, zorganizowana w październiku 2024 roku w Galerii Nowa Scena UAP, jest wyjątkową okazją do zaprezentowania jego bogatego dorobku artystycznego. Towarzysząca jej publikacja ma na celu przybliżenie przemian zachodzących w twórczości prof. Banachowicza oraz ukazanie jego wpływu na współczesną tkaninę artystyczną, rzeźbę i działania przestrzenne. Prof. Andrzej Banachowicz jako jeden z najwybitniejszych twórców polskiej tkaniny unikatowej zasługuje na szczególne miejsce w historii sztuki, a jego wkład w rozwój Wydziału Rzeźby Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu jest nieoceniony. Wystawa i towarzysząca jej publikacja stanowią hołd dla jego artystycznego dorobku i pedagogicznego dziedzictwa, a także mogą się stawać cenną inspiracją dla przyszłych pokoleń i wielu środowisk twórczych.

international activity, including participation in the TAPESTRY 2008 symposium in Australia, underscores his significance on the international stage.

The exhibition of Professor Andrzej Banachowicz's works, scheduled for October 2024 at the UAP New Stage, is a unique opportunity to showcase his rich artistic achievements. The accompanying publication, co-edited by Dr. hab. Igor Mikoda and Mgr. Aleksander Radziszewski, aims to illustrate the transformations occurring in Banachowicz's work and highlight his impact on contemporary artistic textiles and sculpture. As one of the most outstanding creators of Polish unique textiles, Banachowicz deserves a special place in the history of art, and his contributions to the development of the Faculty of Sculpture at the University of the Arts in Poznań are invaluable. The exhibition and the accompanying publication are a tribute to his artistic and pedagogical legacy and an inspiration for future generations of artists.

Praca prof. Andrzeja Banachowicza pt. „Mystica verbi” podczas wystawy pt. „Prze-Pro-Gra-Mo-Walność Natury. Otwartość natury na transformacje powiązanej z nią pola znaczeń” w Małej Zbrojowni w Gdańsku, 2023 r. (fot. Filip Wierzbicki-Nowak)

OBSZARY EKSPLORACJI / AREAS OF EXPLORATION

PRACE / WORKS

„Mietek”, blacha/manekin/spodnie, 170x30x80 cm, 1977 (fot. Archiwum Artysty)

„Człowiek z poduszką”, tkanina unikatowa (sizal, wełna, len, bawełna, wiskoza), 209x545 cm, 1983 (fot. Archiwum Artysty)

„Król łąki”, fragment tkaniny unikatowej (sizal, wełna, len, bawełna, wiskoza), wymiary całości: wys. 205 cm / szer. 390 cm, 1984 (fot. Archiwum Artysty)

„Białe gniazdo”, tkanina unikatowa (sizal, wełna, len, bawełna, wiskoza), wys. 200 cm / szer. 170 cm / głęb. 30 cm, 1997 (fot. Archiwum Artysty)

„Non Omnis Moriar”, tkanina unikatowa (sizal, wełna, len, bawełna, wiskoza), 300x175cm, 1992 (fot. Archiwum Artysty)

„Interior: Serce Ralpha”,
technika własna (skorupa orzecha kokosowego, ceramika, pióra, muszle, korale), wys. 25 cm / szer. 25 cm, 1997 (fot. Archiwum Artysty)

„Australian of Unit Travel”,
technika własna (bawełna, kokos, muszla, ceramika, fotografia), wys. 22 cm / szer. 22 cm, 1997 (fot. Archiwum Artysty)

„Czytanie z książki”,
technika własna (filc, włóknina, metal, tworzywo sztuczne), wys. 40 cm / szer. 200 cm / głęb. 100 cm, 1999 (fot. Archiwum Artysty)

„Czytanie z księgi” (detal), 1999 (fot. Archiwum Artysty)

„Przez Przejście...”, instalacja – dwie tkaniny gobelinowe
(sizal, wełna, len, bawełna, wiskoza), 2 x 225x280 cm, 2007 (fot. Archiwum Artysty)

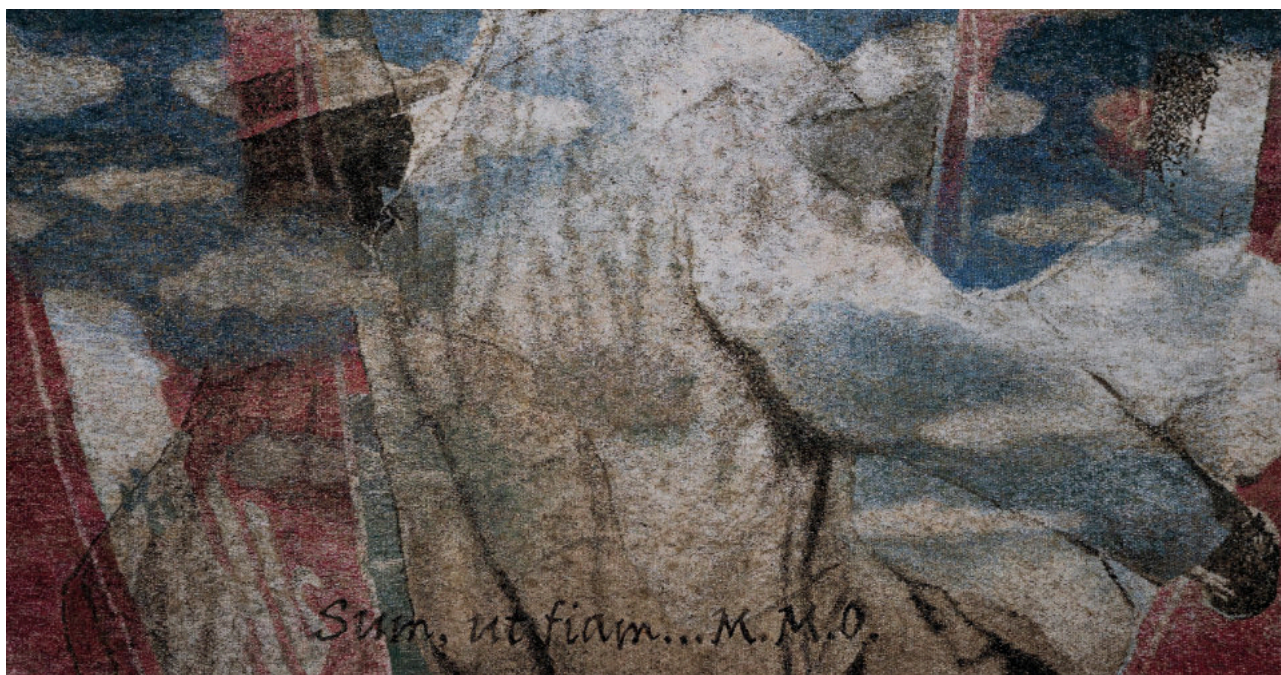

„Ecco Signum”,
druk na aluminium (dibond), 100x100 cm, 2015 (fot. Rafała Boettnera-Łubowskiego)

„Ecco Signum”, instalacja tkacka
(sizal, wełna, len, bawełna, wiskoza, folia aluminiowa), ok. 200x600x100 cm,
(tkaninowe elementy składowe: część centralna 200x400 cm oraz dwa skrzydła o wym. 200x120 cm), 2012-2015 (fot. Archiwum Artysty)

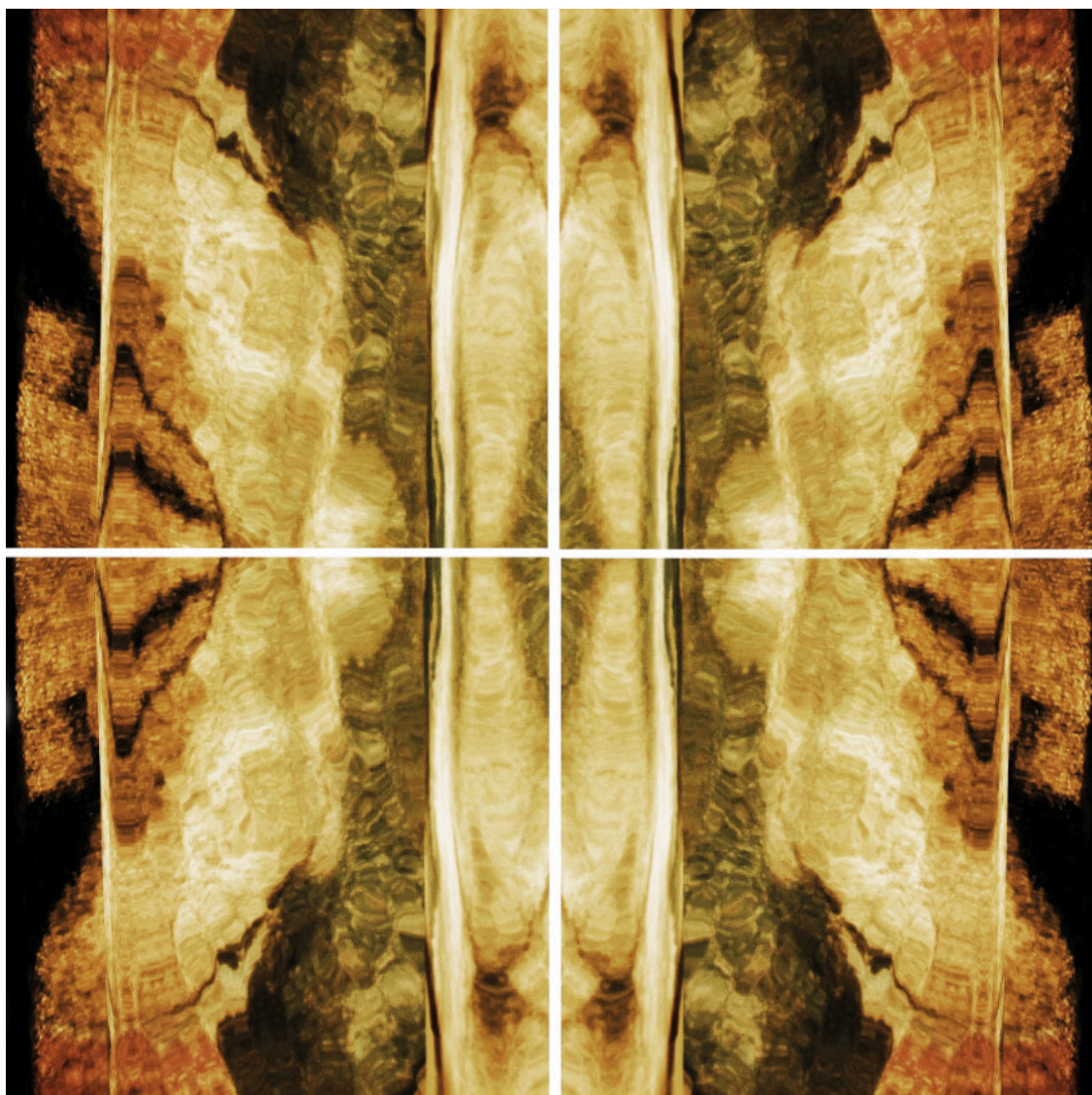
„Sum, ut fiam... M.M.O”, tkanina unikatowa (sial, wełna, len, bawełna, wiskoza), wys. 205 cm / szer. 390 cm, 2008 (fot. Zachar Szerstobitow)

„Ave Silentio Muzarum”, tkanina unikatowa (bawełna sial, wełna, wiskoza), 205x390 cm, 2019 (Fot. Zachar Szerstobitow)

„Vivat Generi Libertas”, tkanina gobelinowa (sial, wełna, len, bawełna, wiskoza), 205x400 cm, 2010, własność Wielkopolskiego Towarzystwa Zachęty Sztuk Pięknych w Poznaniu, praca otrzymała Złoty Medal na 3. Międzynarodowym Festiwalu Sztuki Struktury Powiązań. Tkanina Artystyczna – Transformacje w Krakowie (fot. Archiwum Artysty)

Projekt cyfrowy kompozycji pt. „Materialność kodu II”,
(planowana technika druku – druk cyfrowy na metalu, podłoże typu dibond, zakładany format kompozycji: 120x120 cm), 2020

„Comparatio I”, projekt cyfrowy instalacji artystycznej
(autocytat z tkaniny pt. „Król łąki” z 1984 roku + 2 wydruki reprodukcji obrazu Claude’a Maneta
pt. „Trzy kobiety w łodzi” z 1887 roku), 2023 (fot. Archiwum Artysty)

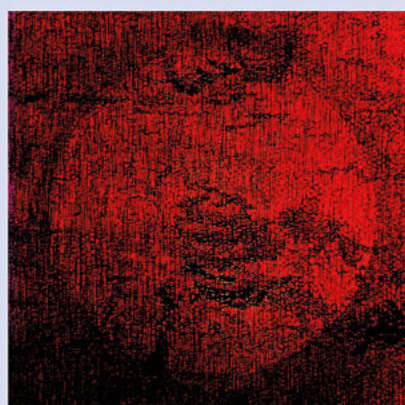
Z serii „Moenibus”, druk na aluminium (dibond), 100x100 cm, 2018 (fot. Jadwiga Subczyńska)

Z serii „Moenibus”, druk na aluminium (dibond), 100x100 cm, 2018 (fot. Rafał Boettner-Łubowski)

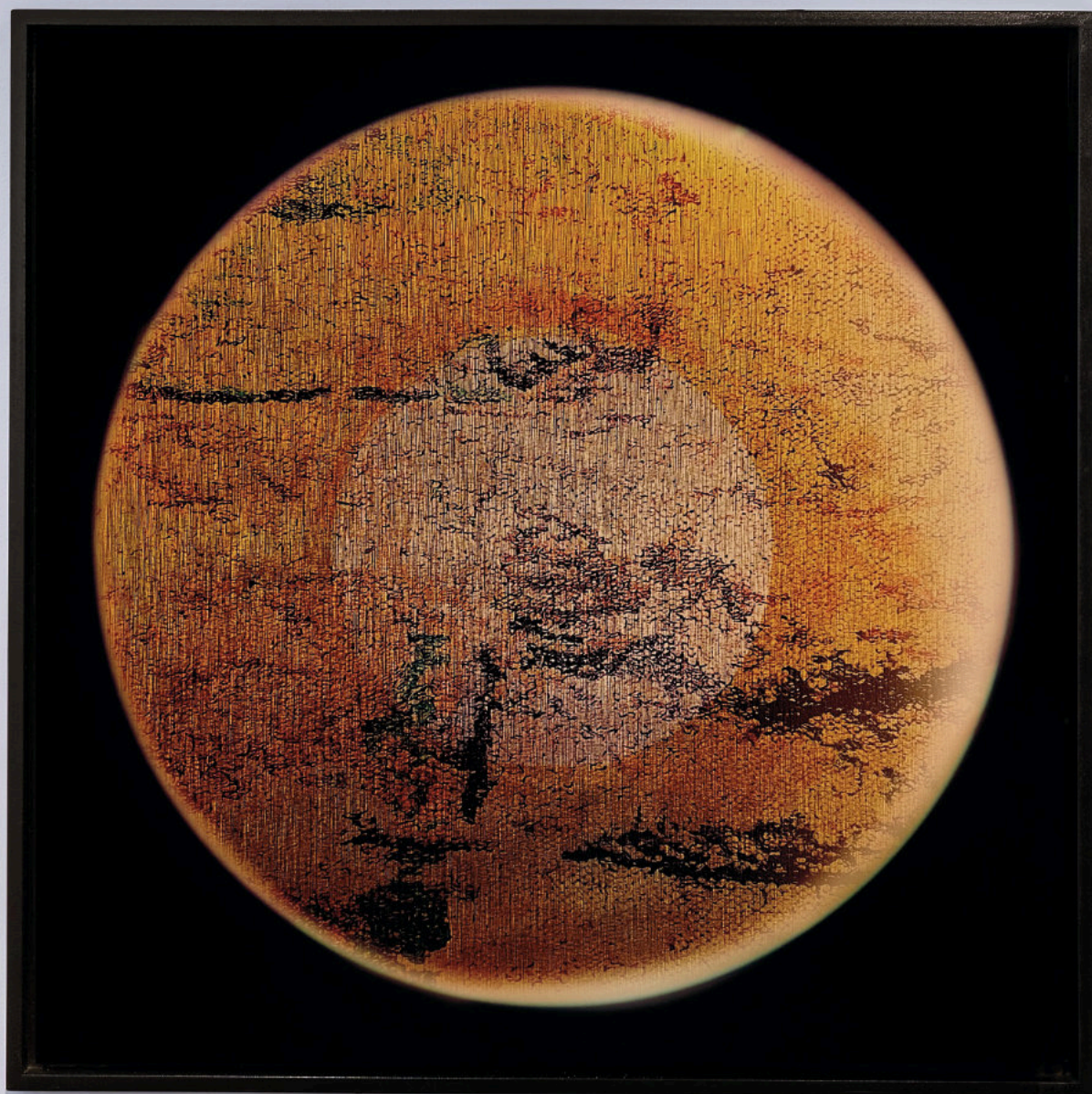

„Fragment”, obraz cyfrowy na metalu (dibond), 20x20 cm, 2017 (fot. Rafał Boettner-Łubowski)

„Hipotezy o Marsie”, dyptyk, 2 x wydruk na metalu (dibond), 100x200 cm i 60x60 cm, 2023 (fot. Archiwum Artysty)

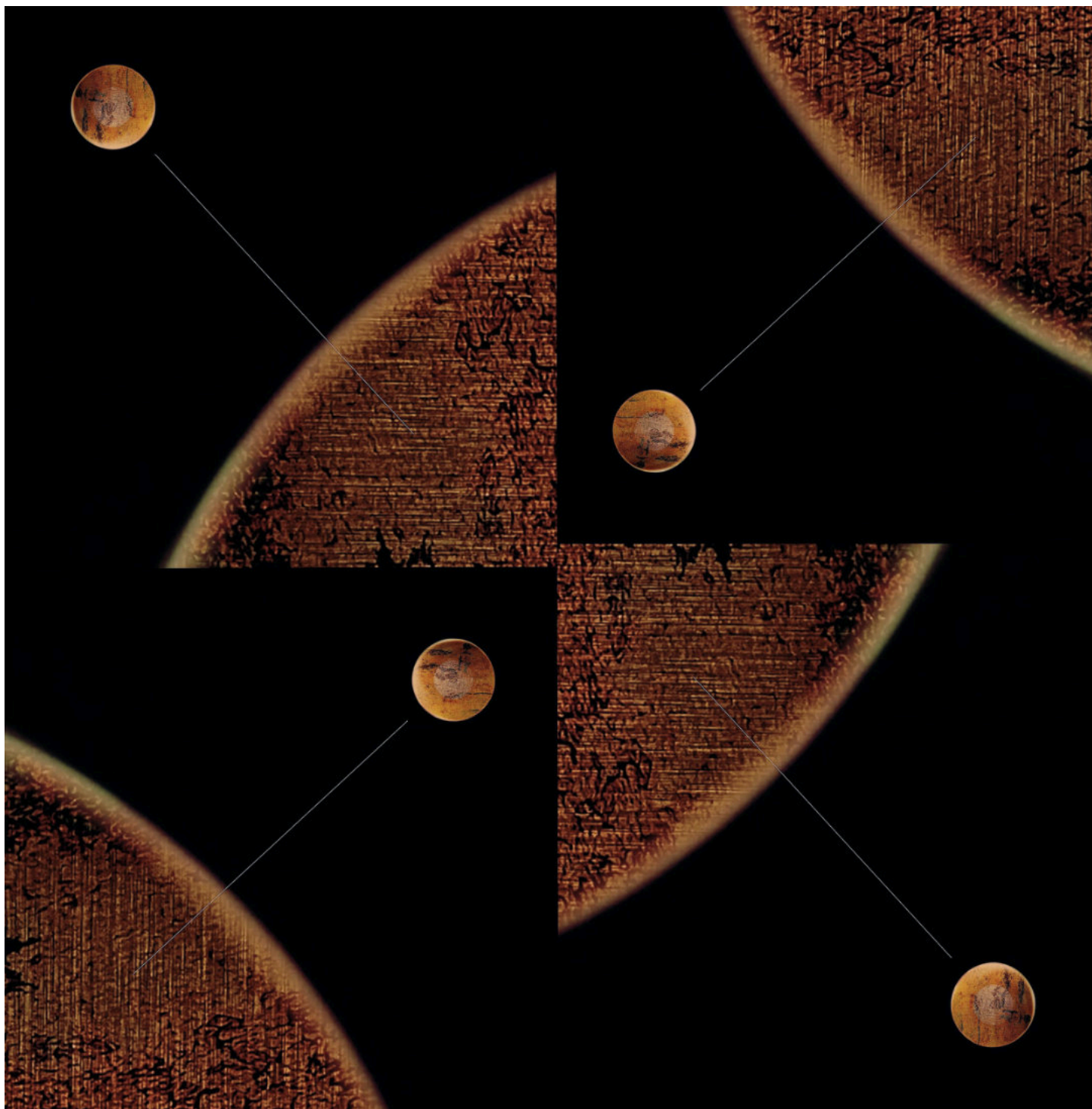

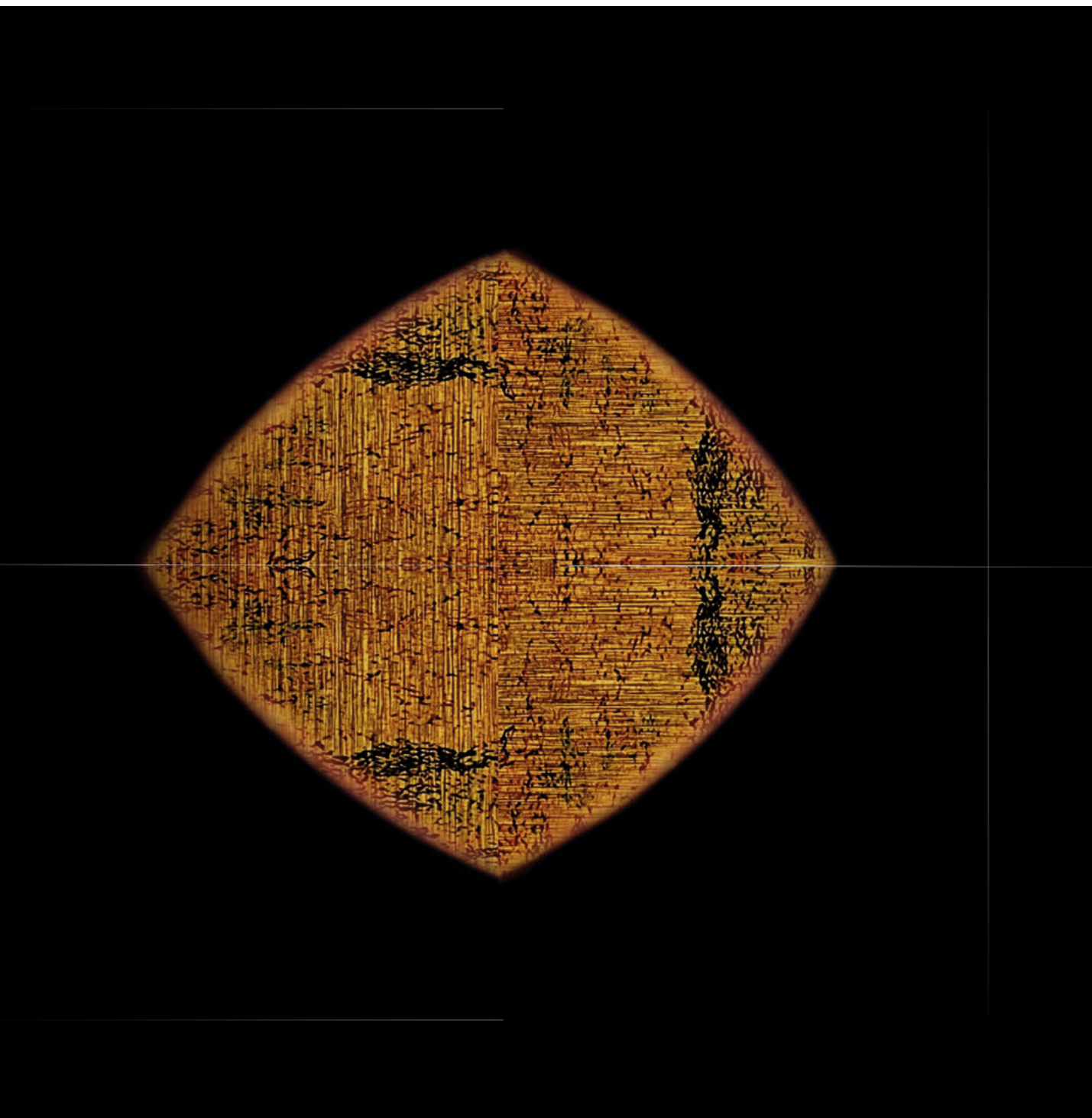
„**Memoria Principiorum / Pamięć Początku**”, druk na aluminium (dibond), 100x100 cm, 2023 (fot. Archiwum Artysty)

„Comparatio V”, wydruk na metalu (dibond), 2 x 100x100 cm, 2024 (fot. Zachar Szerstobitow)

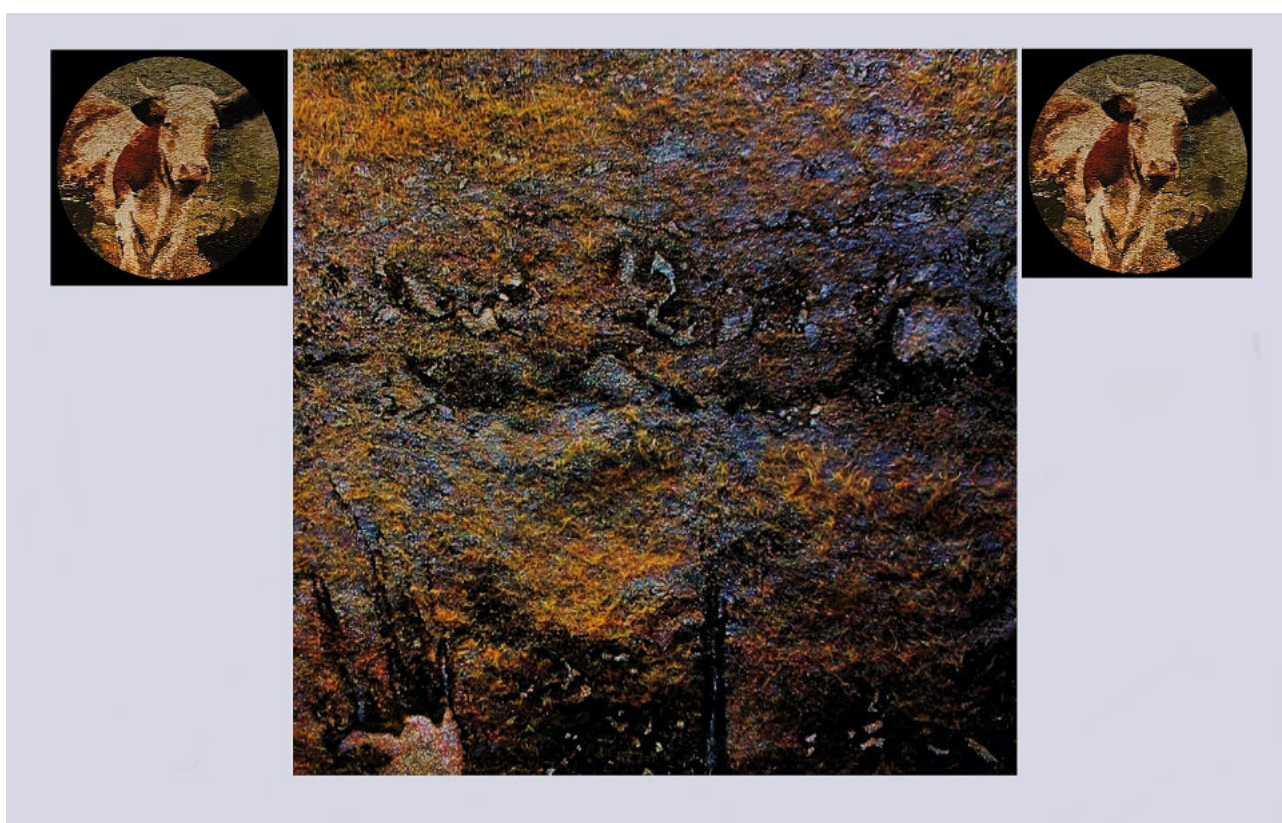
„Nieznana Materia”, druk na metalu (dibond), 100x100 cm, 2023 (fot. Archiwum Artysty)

„Ignotum Planetae”, wydruk na metalu (dibond), 100x100 cm, 2023 (fot. Archiwum Artysty)

„Per Transitum I”, instalacja, wydruki na metalu (dibond), 1 x 100x100 cm + 7 x 20x20 cm, 2023 (fot. Archiwum Artysty)

„**Comparatio III**”, wydruk na metalu (dibond), 1 x 100x100 cm + 2 x 30x30 cm, 2023 (fot. Archiwum Artysty)

„Comparatio IX”, quasi-relief, wydruki na metalu (dibond), 100x100 cm / głęb. 2 cm, 2024 (fot. Zachar Szerstobitow)

Wybrana literatura:

Andrzej Banachowicz. *Tkanina i obiekty*, katalog, wydawca: Galeria Tkacka „Na Jatkach”, Wrocław 2001;

Andrzej Banachowicz. *Tkaniny i obiekty*, katalog, wydawca: Galeria Uniwersytecka – Cieszyn. Uniwersytet Śląski w Katowicach i Fundacja Promocji Polskiej Sztuki Współczesnej Vox Artis, Poznań 2002;

Banachowicz A., *Myślenie przestrzeni w sztuce współczesnej. Przekształcenia gatunkowe i ewolucja dyscypliny*, (w:) „Morfologia Rzeźby. Współczesne oblicza transgresji”, Kucaba J. (red.), wydawca: Akademia Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie, Wydział Rzeźby, Kraków 2015;

Banachowicz A., *Tkaniny i obiekty – moja twórczość czyli Tajemnica Czasu i Człowieka*, (w:) „Twarze, Portrety, Maski. Forum III. Czas na interdyscyplinarność”, Kowalczyk-Klus A. i Solik R. (red.), Katedra Teorii Sztuki i Dydaktyki Artystycznej / Instytut Sztuki, Uniwersytet Śląski w Katowicach / Wydział Artystyczny w Cieszynie, Cieszyn 2010;

Boettner-Łubowski R., *Andrzej Banachowicz / Królestwo tkaniny i inne terytoria*, (w:) „Format. Pismo Artystyczne”, nr 81/2019;

Boettner-Łubowski R., *Andrzej Banachowicz: obiekty, instalacje i kompozycje quasi-rzeźbiarskie*, Kwartalnik Rzeźby „Orońsko”, nr 4/2020;

Boettner-Łubowski R., *Medialne transfiguracje tkaniny w twórczości Andrzeja Banachowicza*, (w:) „Artluk. Sztuka na spad”, nr 3(40)/2018;

Boettner-Łubowski R., *Potencjał kreacji i autocytażu w cyfrowych obrazach Andrzeja Banachowicza*, (w:) „Andrzej Banachowicz”, katalog wystawy, Biuro Wystaw Artystycznych Powiatu Piłskiego, Piła 2023;

Boettner-Łubowski R. / Prymas-Józwiak K., *Rzeźba, kierunek, ludzie. Stulecie Wydziału Rzeźby Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu*, Wydawnictwo Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu, Poznań 2021;

Boettner-Łubowski R., *TKANINA – MEDIALNA MIGRACJA – AUTOCYTAT. Wybrane poszukiwania artystyczne prof. Andrzeja Banachowicza / TEXTILE – MEDIA MIGRATION – SELF-QUOTATION: Selected artistic explorations of Professor Andrzej Banachowicz*, (w:) „Zeszyty Artystyczne”, nr 2(44)/2023, tytuł nr.: „TKANINA ARTYSTYCZNA. Wobec współczesności / TEXTILE ART. In the face of contemporary times”, Kleszyńska M. (red.), Turski M., Jaskulski J. (tłum.), wydawca: Uniwersytet Artystyczny im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu;

Flieger P., Kotwis R., Kuszczak S., *Segregator obecności. Definicja współczesnego dzieła sztuki / Presence Binder. The Definition of the contemporary art piece*, (tłum. Boruczkowski M.), Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu / Wydział Rzeźby i Działań Przestrzennych, Poznań 2015;

Haegenbarth A., *Twórca i pedagog / Artist and teacher*, (w:) „Panorama”, nr 01/2003;

Michałowska M., *O księgach i tkaninach*, (w:) „Gazeta Malarzy i Poetów”, nr. 4(50)/2003;

Oblicza Obrazu / Faces of Image, Boettner-Łubowski R. i Radziszewski A. (red.), Radziszewski A. (tłum.), wydawca: Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu, Poznań 2023;

Ryczek J., *Człowiek wobec pewnej niepewności – twórczość Andrzeja Banachowicza*, (w:) „Format. Pismo Artystyczne”, nr 62/2012;

Ryczek J., *Ważność życia: o sztuce Andrzeja Banachowicza*, (w:) „Format. Pismo Artystyczne”, nr 1-2/2003;

Sidore M., *The ART is the CLOTH. HOW LOOK AT AND UNDERSTAND TAPESTRIES*, Schiffer Publishing LTD., 2020;

Solik R., *Obiekty rzeczywistością tkane*, (w:) „Arteon. Magazyn o sztuce”, nr 4(36)/2003;

Solik R., *Andrzeja Banachowicza „Epitafium...” i „Człowiek z poduszką”. Rozważania o (nie) portrecie*, (w:) „Twarze, Portrety, Maski. Forum III. Czas na interdyscyplinarność”, Kowalczyk-Klus A. i Solik R. (red.), Katedra Teorii Sztuki i Dydaktyki Artystycznej / Instytut Sztuki, Uniwersytet Śląski w Katowicach / Wydział Artystyczny w Cieszynie, Cieszyn 2010;

Tkanina – sonda zapuszczona w życie (rozmowa J. Ryczek z prof. A. Banachowiczem), (w:) „Arteon”, luty 2013;

Wójtowicz E., *Tkanina, obiekty, malarstwo / Tapestry, Objects, Painting*, (w:) „EXIT. NOWA SZTUKA W POLSCE / NEW ART IN POLAND”, Kwartalnik / Quarterly, No. 3(47) 2001;

Zawisza N., *Współczesna tkanina w Polsce. Lektury, listy rozmowy*, wydawca: Galeria „Test” Mazowieckiego Instytutu Kultury w Warszawie, Warszawa 2017.

Spis Ilustracji

„Mietek”, blacha/manekin/spodnie, 170x30x80 cm, 1977 (fot. Archiwum Artysty);	s.29
„Człowiek z poduszką”, tkanina unikatowa (sisal, wełna, len, bawełna, wiskoza), 209x545 cm; 1983 (fot. Archiwum Artysty);	s.30
„Król tkął”, fragment tkaniny unikatowej (sisal, wełna, len, bawełna, wiskoza), wymiary całości wys. 205 cm / szer. 390 cm, 1984 (fot. Archiwum Artysty);	s.31
„Non Omnis Moriar”, tkanina unikatowa (sisal, wełna, len, bawełna, wiskoza), 300x175 cm, 1992 (fot. Archiwum Artysty);	s.33
„Białe gniazdo”, tkanina unikatowa (sisal, wełna, len, bawełna, wiskoza), wys. 200 cm / szer. 170 cm / głęb. 30 cm, 1997 (fot. Archiwum Artysty);	s.32
„Interior: Serce Ralpha”, technika własna (skorupa orzecha kokosowego, ceramika, pióra, muszle, korale), wys. 25 cm / szer. 25 cm, 1997 (fot. Archiwum Artysty);	s.34
„Australian of Unit Travel”, technika własna (bawełna, kokos, muszla, ceramika, fotografia), wys. 22 cm / szer. 22 cm, 1997 (fot. Archiwum Artysty);	s.35
„Czytanie z księgi”, technika własna (filc, włóknina, metal, tworzywo sztuczne), wys. 40 cm / szer. 200 cm / głęb. 100 cm, 1999 (fot. Archiwum Artysty);	s.36
„Czytanie z księgi” (detal), 1999 (fot. Archiwum Artysty);	s.37
„Przez Przejście...”, instalacja – dwie tkaniny gobelinowe (sisal, wełna, len, bawełna, wiskoza) 2 x 225x280 cm, 2007 (fot. Archiwum Artysty);	s.38
„Ziarno – Epitafium Życia”, rzeźba plenerowa, centralna część Parku Cytadela w Poznaniu, cokoł: granit, ziarno: piaskowiec, grona: ceramika, wys. 220 cm / szer. 700 cm / głęb. 350 cm, 2009 (fot. Rafał Boettner-Lubowski);	s.15
„Vivat Generi Libertas”, tkanina gobelinowa (sisal, wełna, len, bawełna, wiskoza), 205x400 cm, 2010, własność Wielkopolskiego Towarzystwa Zachęty Sztuk Pięknych w Poznaniu, praca otrzymała Złoty Medal na 3. Międzynarodowym Festiwalu Sztuki Struktury Powiązań. Tkanina Artystyczna – Transformacje w Krakowie. (fot. Archiwum Artysty);	s.41
„Ave Silentio Muzarum”, tkanina unikatowa (bawełna sisal, wełna, wiskoza), 205x390 cm, 2019 (fot. Zachar Szerstobitow);	s.41
„Sum, ut fiam... M.M.O”, tkanina unikatowa (sisal, wełna, len, bawełna, wiskoza), wys. 205 cm / szer. 390 cm, 2008 (fot. Zachar Szerstobitow);	s.41
„Ecco Signum”, instalacja tkacka (sisal, wełna, len, bawełna, wiskoza, folia aluminiowa), ok. 200x600x100 cm (tkaninowe elementy składowe: część centralna 200x400 cm oraz dwa skrzydła o wym. 200x120 cm), 2012-2015 (fot. Archiwum Artysty);	s.40
„Ecco Signum”, druk na aluminium (dibond), 100x100 cm, 2015 (fot. Rafała Boettnera-Lubowskiego);	s.39
Z serii „Moenibus”, druk na aluminium (dibond), 100x100 cm, 2018 (fot. Jadwiga Subczyńska);	s.44
Z serii „Moenibus”, druk na aluminium (dibond), 100x100 cm, 2018 (fot. Rafał Boettner-Lubowski);	s.44
Projekt cyfrowy kompozycji pt. „Materialność kodu II” (planowana technika druku – druk cyfrowy na metalu, podłoże typu dibond, zakładany format kompozycji: 120x120 cm), 2020;	s.42
„Comparatio I”, projekt cyfrowy instalacji artystycznej (autocytat z tkaniny pt. „Król tkął” z 1984 roku + 2 wydruki reprodukcji obrazu Claude’a Maneta pt. „Trzy kobiety w łodzi” z 1887 roku), 2023 (fot. Archiwum Artysty);	s.43
„Fragment”, obraz cyfrowy na metalu (dibond), 20x20 cm, 2017 (fot. Rafał Boettner-Lubowski);	s.45
„Inside good gold of current / Wewnqtrz złotej kreacji”, obraz cyfrowy na metalu (dibond), 30x30 cm, 2020 (fot. Rafał Boettner-Lubowski);	s.6
„Memoria Principiorum / Pamięć Początku”, druk na aluminium (dibond), 100x100 cm, 2023 (fot. Archiwum Artysty);	s.47
„Hipotezy o Marsie”, dyptyk: 2 x wydruk na metalu (dibond), 100x200 cm i 60x60 cm, 2023 (fot. Archiwum Artysty);	s.46
„Comparatio V”, wydruk na metalu (dibond), 2 x 100x100 cm, 2024 (Fot. Zachar Szerstobitow);	s.48
„Nieznana Materia”, druk na metalu (dibond), 100x100 cm, 2023 (fot. Archiwum Artysty);	s.49
„Ignotum Planetae”, wydruk na metalu (dibond), 100x100 cm, 2023 (fot. Archiwum Artysty);	s.50
„Comparatio III”, wydruk na metalu (dibond), 1 x 100x100 cm + 2 x 30x30 cm, 2023 (fot. Archiwum Artysty);	s.52
„Per Transium I”, instalacja: wydruki na metalu (dibond), 1 x 100x100 cm + 7 x 20x20 cm, 2023 (fot. Archiwum Artysty);	s.51
„Comparatio IX”, quasi-relief, wydruki na metalu (dibond), 100x100 cm / głęb. 2 cm, 2024 (fot. Zachar Szerstobitow).	s.53
Profesor Urszula Plewka-Schmidt, asystent Andrzej Banachowicz i niezidentyfikowana studentka podczas korekty w Pracowni Reżyserii Barwy (działającej przy Katedrze Kształcenia Ogólnoplastycznego Wydziału Architektury Wnętrz i Wzornictwa Przemysłowego PWSSP w Poznaniu), 1981 r. (fot. Archiwum Artysty);	s.18
Makieta instalacji przestrzennej z serii „Spotkania z czasem”, przełom lat 80. i 90. XX wieku (fot. Andrzej Banachowicz);	s.26
Fragment tkaniny pt. „Magnificat Mare Domini” w trakcie realizacji, ok. 2007 r. (fot. Archiwum Artysty);	s.24
Tkanina unikatowa prof. Andrzeja Banachowicza pt. „Ultra Vires” (sisal, wełna, len, bawełna, wiskoza / 240x360 cm / 1987) w kontekście ekspozycyjnym oraz podczas tkania, na krośnie, odpowiednio odwrócona, w pracowni Artysty (fot. Archiwum Artysty);	s.10
Profesor Andrzej Banachowicz i Pierre Cardin, główny budynek ASP/UAP w Poznaniu, 1998 r., na tle pracy studentki II Pracowni Tkaniny Artystycznej (prowadzonej przez prof. A. Banachowicza) – pani Moniki Grabowskiej (fot. Archiwum Artysty);	s.23
Prace Andrzeja Banachowicza (z serii „Moenibus” z 2018 roku oraz „Fragment” z 2017 roku) na międzynarodowej wystawie pt. „Oblicza Obrazu” w Galerii Duża Scena UAP, styczeń 2023 r., kurator wystawy: Rafał Boettner-Lubowski (fot. Rafał Boettner-Lubowski);	s.12
Praca prof. Andrzeja Banachowicza pt. „Mystica verbi” podczas wystawy pt. „Prze-Pro-Gra-Mo-Walność Natury. Otwartość natury na transformacje powiązane z nią pola znaczeń” w Małej Zbrojowni w Gdańsku, 2023 r. (fot. Filip Wierzbicki-Nowak);	s.27
Wielkoformatowa tkanina pt. „Moja Natura” (materiały: len, czarne tworzywo sztuczne; wymiary: 260x320 cm) autorstwa studenta Piotra Szwieca – praca zrealizowana w 1997 roku, w pracowni prowadzonej przez prof. Andrzeja Banachowicza (fot. Zachar Szerstobitow);	s.21
Wybrane prace studenckie z II Pracowni Tkaniny oraz V Pracowni Rzeźby i Działań Przestrzennych – Obiekt Tkacki (Pracowni prowadzonych przez prof. Andrzeja Banachowicza) – prace autorstwa: Marii Voelkel, Oktawii Watras i Zuzanny Bielał, prace odpowiednio z lat 1999 oraz 2023 (fot. Archiwum Artysty);	s.19
Wybrane prace studenckie z 2023 roku z V Pracowni Rzeźby i Działań Przestrzennych – Obiekt Tkacki (Pracowni prowadzonej przez prof. Andrzeja Banachowicza) – prace autorstwa: Zuzanny Bielał, Agaty Cicio, Magdaleny Czapiewskiej, Oliwii Kołodziej, Anny Myszkowiak, Weroniki Piłackiej i Martyny Przybyło (fot. Archiwum Artysty);	s.16
Andrzej Banachowicz na wernisażu wystawy „Andrzej Banachowicz / Zbigniew Szot – Pokazy indywidualne”, rozmawia z publicznością na temat swojej twórczości, Biuro Wystaw Artystycznych Powiatu Piłskiego, grudzień 2022 r. (fot. Edyta Kin);	s.5
Portrety Andrzeja Banachowicza z różnych okresów życia (prywatne archiwum fotografii rodzinnych Artysty);	s.4
Prof. Andrzej Banachowicz i jego praca pt. „Spacer w niebiosach” (bawełna, sisal, len /195x420 cm) oraz kameralne obiekty przestrzenne jego autorstwa, 2002 (fot. Archiwum Artysty);	s.11
Andrzej Banachowicz na tle pracy własnej z końca lat 90. XX wieku (fot. Archiwum Artysty).	s.8

IGOR
MIKODA

RAFAŁ
BOETTNER-ŁUBOWSKI

ANDRZEJ
BANACHOWICZ

ALEKSANDER
RADZISZEWSKI

Uniwersytet Artystyczny
im. Magdaleny Abakanowicz
w Poznaniu

UAP | RZEŻBA

redakcja naukowa / prof. dr hab. Rafał Boettner-Łubowski

redakcja techniczna / dr hab. Igor Mikoda

wystawa pt. / „ANDRZEJ BANACHOWICZ / OBSZARY EKSPLOKACJI”

kurator wystawy / Rafał Boettner-Łubowski

aranżacja wystawy / Aleksander Radziszewski

czas trwania wystawy / 17.10.2024-10.11.2024

recenzja publikacji / prof. dr hab. Maciej Aleksandrowicz

tłumaczenie / Józef Jaskulski, Igor Mikoda

autorzy tekstów / Rafał Boettner-Łubowski, Igor Mikoda, Aleksander Radziszewski

korekta / Karolina Prymas-Jóźwiak, Rafał Boettner-Łubowski

wydawca / Uniwersytet Artystyczny im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu

fotografie / Zachar Szerstobitow, Igor Mikoda, archiwum własne Artysty

projekt graficzny, okładka i skład / Igor Mikoda

okładka / na podstawie fotografii pracy pt. „Memoria Principiorum / Pamięć początku”,
druk na aluminium (dibond), 100x100 cm, 2023 (fot. Archiwum Artysty)

ISBN 978-83-66015-99-9 / EDYCJA CYFROWA

POZNAŃ 2024

MACIEJ ALEKSANDROWICZ

recenzja

Polska scena artystyczna jest zróżnicowana, rozległa geograficznie i bogata w różnorodne osobowości twórcze. Jedną z postaci, które łączą pokolenia, ośrodki twórcze i zjawiska artystyczne, jest bez wątpienia prof. Andrzej Banachowicz. Choć znany z wieloletniej działalności na rzecz środowiska artystycznego w Poznaniu i w całym kraju, sam Artysta często pozostawał w cieniu swojej pracy organizacyjnej. Publikacja pt. „Obszary eksploracji, Andrzej Banachowicz” przybliży jego osobowość i twórczość, ukazując zainteresowania, inspiracje oraz dokonania Artysty. Czytelnik przekona się, jak na tle bogatego, pełnego aktywności życiorysu, Artysta potrafił wpleść swoją unikatową twórczość, odkrywając wątki jego osiągnięć, konteksty działań oraz różnorodność zainteresowań.

Publikacja zbiega się z odrodzeniem zainteresowania unikatową tkaniną artystyczną, lecz na początku lat 70., gdy Banachowicz rozpoczął swoją drogę twórczą, wybór tej dziedziny był obarczony ryzykiem. Materiały i techniki, które wykorzystywał, uważane były za zbyt „lekkie” w kontekście patosu ówczesnej kultury, co dzisiaj zasługuje na uznanie. Książka, pod redakcją naukową prof. Rafała Boettnera-Łubowskiego, w przystępny sposób prowadzi czytelnika przez skomplikowane ścieżki twórczości Banachowicza, przybliżając konteksty i otoczenie, w jakich powstawała jego sztuka. Wreszcie, publikacja prowadzi do czasów współczesnych, odpowiadając na pytanie, kim jest dzisiaj Artysta, jaką drogę przebył, jak się zmienił i co pozostało niezmiennie.

Oczywiście, świat zmienił się w trakcie kariery Artysty, ale on sam nie pozostawał w tyle. Jego twórczość wchłaniała nowe języki i formy, tworząc nowe połączenia z tymi przemianami. Aleksander Radziszewski oddaje głos Banachowiczowi, co pozwala nam obcować z człowiekiem stojącym za analizowanymi dokonaniem. Obaj sięgają do źródeł praktyki artystycznej i dydaktycznej Banachowicza. Dziekan Wydziału Rzeźby poznańskiego Uniwersytetu Artystycznego, dr hab. Igor Mikoda, przedstawia sylwetkę profesora Banachowicza w kontekście struktury Uczelni, co stanowi jedno z najważniejszych źródeł do jego poznania.

Artysta i profesor Andrzej Banachowicz ma na swoim koncie wiele wystaw indywidualnych oraz udział w licznych wystawach zbiorowych w kraju i zagranicą. Dla czytelników zostaje odkryty na nowo. Jestem pewien, że nie powiedział jeszcze ostatniego słowa, dlatego gorąco polecam zarówno samą publikację, jak i jego twórczość, która jest jednocześnie lekka, intrygująca i aktualna.

review

...The Polish art scene is diverse, geographically vast, and rich in various creative personalities. One figure who bridges generations, artistic centers, and movements is undoubtedly Prof. Andrzej Banachowicz. Although he is known for his long-standing contributions to the art community in Poznań and throughout the country, the artist himself often remained in the shadow of his organizational work. The publication titled "Areas of Exploration: Andrzej Banachowicz" sheds light on his personality and art, revealing the artist's interests, inspirations, and achievements. Readers will discover how, amidst a rich, active career, Banachowicz skillfully intertwined his unique creativity, uncovering the threads of his accomplishments, the contexts of his work, and the diversity of his interests.

The publication coincides with a renewed interest in unique artistic textiles. However, in the early 1970s, when Banachowicz began his artistic journey, choosing this field was fraught with risk. The materials and techniques he employed were considered too "light" in the context of the era's cultural gravitas, which today commands admiration. The book, edited by Prof. Rafał-Boettner Łubowski, skillfully guides the reader through the intricate paths of Banachowicz's creativity, introducing the contexts and environments in which his art was born. Finally, the publication brings us to the present day, answering questions about who the artist is today, the journey he has traveled, how he has changed, and what remains constant.

Of course, the world has changed throughout the artist's career, but Banachowicz himself has not lagged behind. His art has absorbed new languages and forms, forging new connections with these transformations. Aleksander Radziszewski gives voice to Banachowicz, allowing us to engage with the man behind the analyzed works. Together, they delve into the roots of Banachowicz's artistic and teaching practices. Dr hab. Igor Mikoda, Dean of the Sculpture Department at the University of the Arts in Poznań, presents the figure of Prof. Banachowicz in the context of the university structure, offering one of the most important sources for understanding him.

Artist and professor Andrzej Banachowicz has held numerous solo exhibitions and participated in many group exhibitions both in Poland and abroad. For readers, he is being rediscovered. I am certain that he has not yet said his final word, which is why I highly recommend both this publication and his work, which is simultaneously light, intriguing, and relevant.

